Poštarina plaćena u gotovu

Cena 2 Din

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Izlazi 1., 11. i 21. svakog meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. šted. 12.943 • Oglasi po ceniku

God. I. Ljubljana, 1. novembar 1930. Broj 27.

DR. IVAN LAH (Ljubljana):

Dan slobode

(Prigodom čehoslovačkog narodnog praznika dne 28. oktobra.)

Nezaboravan dan — dan 28. oktobra g. 1918. u Pragu. Srećan, tko ga je video, tko ga je doživeo. Ja sam ga video i priznajem, da je to bio jedan od najvećih dana moga života. Kao da se preporađao svet. Zastave su zalepršale na kućama, mnoštvo je hrlilo na ulice, vazduh je odjekivao od oduševljenih pokliča. Kao da se je od nekuda čuo silan glas sudnjeg dana. Stari slovenski očevi gledali su na zemlju, kako ih je prikazao majstor Mucha u svojoj »Slovenskoj epopeji«. I kao da je nevidljiva ruka pisala na u pola jasnom jesenskom nebu proročke reči velikog Komenskoga: »Verujem, da će doći dan, kad će se vlada tvojih stvari vratiti u tvoje ruke, narode moj!« Taj dan je došao. Trebalo je četvrt tisućleća trpljenja, rada, borbe. Danas je taj dan, kad su osvećene krivice vekova. Kulturan narod diže beskrvnu revoluciju. Dosta je bilo jada, suza, krvi. Preostale su samo još suze radosti, koje teku niz lice ozbiljnih muževa i ubogih žena, koji ne mogu da odole čuvstvima srca u času prevelike sreće. Narodna himna ori se iz crnog mnoštva na podnožju spomenika sv. Vaclava i ceo Vaclavski trg puni se nepreglednim množicama, koje se pomaljaju prema gore i iz kojih se dižu govornici, a iznad kuća ruše se na zemlju austrijski orlovi, da mnoštvo preko njih slavi svoju slavnu pobedu. Tako su puna srca nenadne sreće, da ljudi ne nalaze izraza svojoj radosti; grle se, ljube, hrle tamo — amo i ne znaju, kako bi dali oduška svojem oduševljenju.

Celo popodne pomaljalo se stotisućno mnoštvo po ogromnom trgu sad tamo, sad amo... Pomalo spušta se mrak na prvi dan nove slobodne države. Izmoreni vraćasmo se naveče prema Vinohradima, da u domaćoj gostionici otpočinemo i da se odmorimo od nezaboravnih utisaka tog velikog dana. I gle, prema nama korača sokolska četa. Na čelu joj star Soko, za njim nekoliko staraca i mladića, jer cvet Sokolstva nalazio se još na frontama i na granicama. Pozdravljaju nas s veselim »Na zdar!« Pet godina bile su pohranjene sokolske surke i kape, sada izlaze na beli dan, da stupe u službu oslobođene domovine. Tog trenutka postali smo svesni ozbiljnosti događaja. Mi slavimo dolazak slobode — a slobodu treba čuvati. Mesto je još puno tuđeg vojništva: treba zastražiti mostove, skladišta, javne zgrade. Sokolstvo preuzima stražu. U tom velikom trenutku, kad je država još bez armade, narodna sokolska vojska vrši prvu dužnost. Njen starosta br. dr. Scheiner vrši dužnost ministra vojnog. Oko sokolske vojske sabiru se prve vojničke čete, koje se, svesne sokolske discipline, stavljaju u službu domovine. Nadošao je dan slobode, ali treba preuzeti također i sve dužnosti, koje je ona sa sobom donela. Sokolstvo zauzima vodeća mesta u svim krajevima i održava red, dok narodna vlada ne reši najvažnije poslove. Treba rešiti sve, što se odnosi na istorijske češke granice i celo Slovaštvo. To je Sokolstvu bila zapoved prvoga dana slobode.

Setili smo se tada na praški sokolski slet god. 1912. U prostim vežbama nastupio je također i srpski Soko, čije su se bele perjanice dobro razlikovale među običnim sokolskim kapama. Bilo je još pred balkanskim ratom — a oči sviju bile su uprte u onaj odio belih perjanica, koje su se svetlucale među 8000 sokolskih vežbača. »To su Srbi« — »Kažu, da su med njima srpski oficiri!« I nešto svetoga i groznoga prostrujalo je u svakome pri toj misli. Soko nije bio više samo gimnastična organizacija — Soko je bio vojska! I narodno oslobođenje nije bilo više samo misao — narodno oslobođenje bilo je — rat!

Kakov ponos su uzbuđivale tada bele perjanice i kako visoko su bile skrivene misli, koje su se u njima budile. Kao da smo osećali: Oni će biti začetnici i mi svi moraćemo za njima...

I tako je bilo. Oni su pokazali jedini pravi put, koji vodi k danu slobode. Danas je nadošao taj dan po njihovoj zasluzi i Sokolstvo stupa kao narodna vojska u službi oslobođene domovine.

Od tada je do danas 12 godina. Bilo je međutim gorkih časova, osobito u početku, kad je vlastiti interes mladim državama nalagao, da pre svega misle na se. U času, kad se je krojila sudbina naše zapadne granice, morala je Čehoslovačka misliti na svoje legionare, koji su se vraćali iz Italije. Bili su to teški časovi iskušenja, kad smo oboje imali toliko početničkih teškoća. Interes je države često tražio svoju politiku, a krvne veze, izražene u Sokolstvu i legionarstvu, nisu ništa videle drugo do skupne koristi. Zanimljivo je, kako unatoč trenutačnog nesuglasja među slovenskim narodima, živi svest uzajamnosti, koju u jednakoj meri ne nalazimo ni med gemanskim, ni med romanskim narodima. Ona je naša istorijska tradicija, koja je u Sokolstvu našla najjači izraz. I ako pomislimo na sumljivce pred 10 godina, koji su jadikovali, tobože, da ćemo sada, kada imamo narodnu državu, zaboraviti jedan na drugoga — što vidimo danas? Kako slavimo ovogodišnji 28. oktobar? S kakvim čuvstvima u srcu? S kakvom zahvalom u ustima? Nije treba da govorimo. Razumemo se. Znamo također, da i bratska čehoslovačka republika ima svojih briga. Ima također i ona svoje teške dane — koji su odjek savremene Evrope. Njen položaj je u izvesnom obziru teži od našega. Nema mora i gospodarska se kriza Evrope jako dotiče njenog tako razvijenog gospodarskog napretka. Zajednički rad i napori naših državnika prinesli su do sada u tom pogledu obim našim državama lepih uspeha. Prineće ih također i u budućnosti. A nad svim tim ostaće večna ona idejna veza, koja je bila izražena u dnevu slobode i na onom temelju, koji je i koji će ostati naš životni program, t. j. slovensko Sokolstvo, koje preko svih zapreka sa sedištem u Pragu gradi veliko zdanje slovenske budućnosti.

Naše Sokolstvo ima ove godine posebnog razloga, da ovom prilikom, kad bratski čehoslovački narod slavi svoj dan slobode, kliče preko svih gora svoj sokolski: Zdravo!

To neka bude odjek s juga za geslo, koje na severu nosi priredba: Prag jugoslovenskom Jadranu.

Zdravo, Čehoslovačka Republiko!

Proslava 1. decembra

Državni i sokolski praznik

Svim bratskim župama i društvima!

1. decembar 1918. godine ostaje za večita vremena najznačajniji dan istorije jugoslovenskog naroda, jer je toga dana svečanom deklaracijom i manifestacijom našeg nacionalnog i državnog ujedinjenja veliko istorijsko delo stvaranja jedinstvene naše nacionalne jugoslovenske države, u koje su uloženi nadčovečanski napori, i telesni i moralni i intelektualni, celokupnog našeg naroda, i za koje su doprinešene najveće žrtve u životima i krvi najboljih sinova naše Otadžbine, dobilo svoju završnu reč i formalnu sankciju.

Taj dan ima ne samo veliko istorijsko značenje, nego i veliku moralno-vaspitnu snagu. On nam dokazuje, da naše narodno i državno jedinstvo nije nesvesni i slučajni proizvod slepog toka istorije i slepe ratničke sreće u velikom svetskom ratu, već da je ono plod svesne, uporne, ustrajne i nesavladive volje za život i razvitak sposobne nacije.

On nam pokazuje, kako je težak i dalek bio put, koji je naš narod kroz vekove morao prevaliti, dok je došao do svoga oslobođenja i ujedinjenja, ostavljajući na svakom koraku grobne humke.

On nam pokazuje, pod kako skupu cenu je naš narod došao do svoje konačne slobode, i time nas upućuje, da tu tako skupo plaćenu slobodu iskoristimo na svoj kulturni i ekonomski razvitak, na jačanje svih svojih snaga, telesnih, moralnih i intelektualnih, kako bismo s jedne strane mogli stupiti u prve redove kulturnih i prosvećenih naroda, a s druge strane za sva vremena obezbediti tu tako skupo plaćenu slobodu.

I baš zato, jer nam taj dan pokazuje istovremeno i našu prošlost sa patnjama i žrtvama, ali i sa herojskim naporima, upornom i istrajnom voljom, koja je na kraju krunisana uspehom, i našu budućnost sa velikim zadacima i ciljevima, koji imaju da se ostvare, on je, kao **nadgrobni spomenik prošlosti** na kome je ispisan **program budućnosti**, najpodesniji da bude naš sokolski praznik.

Izvršni odbor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, imajući sve to u vidu i sledujući tome toku misli, na svojoj X. sednici od 4. aprila 1930. temeljem čl. 20. saveznog Statuta rešio je, da se državni praznik, 1. decembra, proglašava za sokolski praznik.

Objavljajući to svim bratskim župama i društvima, izdajemo u pogledu organizacije i načina proslave, koja je za sve sokolske jedinice, bez izuzetka, obavezna — ostavljajući pojedinim društvima i četama da se u pojedinostima prilagode svojim mesnim prilikama — sledeća opšta uputstva:

1. Proslava treba da se sastoji iz:
a) svečane sednice upravnog odbora društva (uprave čete) i
b) svečane akademije.

2. Svečana sednica upravnog odbora (uprave čete) treba da se po pravilu održava u sokolani (sokolskom domu) i to pre podne.

Na dnevni red treba da se stavi:
a) državna himna;
b) otvaranje sednice od strane starešine, odnosno njegova zamenika;
c) predavanje o značaju 1. decembra sa gledišta nacionalno-državnog i sokolskog;
d) muzička kompozicija patriotskog karaktera (orkestar ili hor);
e) svečano prevođenje sokolske dece u sokolski naraštaj, a sokolskog naraštaja u članstvo. Starešina (odn. njegov zamenik) drži prigodan govor i prikopčava svakom pojedinome na grudi naraštajsku, odnosno člansku značku;
f) polaganje zaveta u toku godine primljenih novih članova (članica);
g) muzička kompozicija (orkestar, fanfara, tambur. zbor ili pevački hor);
h) zaključenje sednice;
i) zavet, koji izgovaraju članovi za starešinom glasi:

»Zavetujem se, da ću u svom, kako društvenom i javnom tako i privatnom životu, verno i savesno vršiti sve dužnosti, koje mi nalaže svetost i uzvišenost sokolske misli.

Izjavljujem, da su mi poznati propisi društvenih pravila i da ću ih se bezuslovno držati.

Zavetujem se, da ću ostati veran jugoslovenskom državnom i narodnom jedinstvu i ideji zajednice svih Slovena. Zdravo!«

U slovenačkom tekstu:

»Zaobljubljam se, da hočem vestno in zvesto izpolnjevati v svojem društvenem, zasebnem in javnem življenju vse dolžnosti, ki mi jih nalaga svetost in vzvišenost sokolske misli.

Izjavljam, da so mi znani predpisi društvenih pravil in da se hočem brezpogojno po njih ravnati.

Zaobljubljam se, da ostanem zvest jugoslovenskemu državnemu in narodnemu edinstvu in ideji skupnosti vseh Slovanov. Zdravo!«

Iza svečanog zaveta pruža svaki član (članica) desnicu br. starešini i polaže ruku na društvenu zastavu, ako je društvo ima. Zatim upisuje svaki član (članica), koji je položio zavet, svoje ime u naročitu knjigu.

3. Ako su u toku godine (ili ranije) održavane sokolske utakmice, pa bi se imale diplome odnosno nagrade razdeliti pobednicima, ima se i ta predaja diplome i nagrade staviti na dnevni red sednice.

4. Svečanoj sednici treba da prisustvuju: sve članstvo, naraštaj i deca, a pozvati se mogu i pretstavnici vlasti, kao i kulturnih i humanih ustanova i organizacija u mestu.

5. Prilikom otvaranja sednice starešina će se setiti članova, koji su umrli u toku poslednje godine, naročito onih, koji su se istakli svojim radom. Ako je koji član stekao naročitih vanredno velikih zasluga za društvo, pominjaće mu se ime svake godine.

6. Sokolska akademija održaće se po pravilu uveče. Na njoj treba da dođe do izražaja do koje se visine razvio sokolski rad društva (čete) do toga vremena.

U program se mogu metnuti i koncertne tačke, koje treba da su na dostojnoj visini.

Ako se predavanje ne bi održalo pre podne, treba ga staviti na program akademije kao 1. ili 2. tačku.

U mestima, gde je Sokolstvo tek u početnom stadiju svoga razvitka, može se umesto akademije održati sokolska zabava ili selo.

7. Čist prihod od proslave 1. decembra ostaje društvu (četi), koje proslavu priređuje. Ako se u okviru proslave priredi što u cilju povećanja prihoda i prodaja kakvih predmeta (lutrija, tombola i t. d.), neka se u tu svrhu po mogućnosti upotrebljavaju samo predmeti sokolskog značaja (knjige, slike, razglednice i t. d.).

8. Bratska društva (čete) neka se 1. decembra sete i naših pograničnih sokolskih društava i četa. Knjige i novac, koji bi se u tu svrhu eventualno sakupio, treba do 20. decembra poslati Savezu, koji će ih onda razaslati kuda treba. Svako, kome je to moguće, neka daruje za knjižnicu tih društava (četa) barem po jednu knjigu.

9. U mestima, gde je sedište župe, a ima više sokolskih društava, preporučuje se da proslavu 1. decembra (naročito svečanu akademiju) obave sva društva zajednički. U slučaju zajedničke svečane sednice pretsedavaće joj starešina župe.

10. Izveštaj o proslavi 1. decembra poslaće br. društva (čete), prema obrascu koji će im savezna kancelarija dostaviti, preko svojih župa Savezu odmah iza proslave, a najkasnije do 15. decembra. Dužnost je župskih prosvetara da se postaraju, da u »Sokolskom Glasniku« bude na vreme objavljen sintetički izveštaj o proslavi 1. decembra na teritoriji dotične župe.

11. Bratskim župskim upravama se prepušta, da, imajući u vidu specifične prilike svoga kraja, u duhu ovih opštih odredaba izdaju diferencirane propise za svoja društva i čete.

Neka svima nama Sokolima 1. decembar bude **svet i svetao dan**, na koji će nam se i srce i duša da ispune lepotom sokolske misli, na koji će iz svih sokolskih grudi, diljem prostrane naše Otadžbine, visoko prema nebu da se digne plamen neizmerne naše ljubavi prema našoj kraljevini Jugoslaviji i prema Sokolstvu.

Želeći svim br. društvima i četama, da prilikom proslave 1. decembra postignu što veći uspeh, šaljemo svoj braći i sestrama, naraštaju i deci iskrene i bratske pozdrave.

Zdravo!

Beograd, 23. oktobra 1930. g.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije

I. zamenik starešine:
E. Gangl s. r.

Pretsednik prosvetnog odbora:
Dr. Vl. Belajčić s. r.

Tajnik:
A. Brozović s. r.

Grb Čehoslovačke Republike

DR. RUDOLF KRIVIC (Ljubljana):

Čehoslovački 28. oktobra i Sokolstvo

28. oktobra je pored 7. marta najveći narodni praznik čehoslovačkog naroda. Toga dana pred 12 godina pozvali su voditelji domaćeg otpora reprezentante austrijske monarhije da vladine poslove izruče Narodnom veću, što se je također bez velikog protivljenja i dogodilo. Pokušaj, da bi se raspadajuća Austrija održala još jednom pomoću vojne sile, usled energičnog nastupa čeških voditelja propao je već u zametku. 28. oktobra 1918. postao je čehoslovački narod i kod kuće slobodan, toga dana počeo je također na rođenoj grudi svoj vlastiti suvereni život, dok je spolja **njegova egzistenca i suverenost bila već odavna priznata**, bar je imao svoju vladu i svoju vojsku. 28. X. obistinila su se stara proročanstva, ispunila se stolećna čežnja, koja unatoč Bele gore nije nikada prestala da gori u češkim srcima.

Iako je narod bio na visokom kulturnom stupnju već pre svoje samostalnosti, ipak mu je politička sloboda omogućila, da je od tada dalje dosegnuo napredak, na kojem mu mogu lako da zavide svi kulturni narodi.

Unatoč blagostanja i sreće, u kojem bratski čehoslovački narod živi, pa ipak nije zaboravio na svoje ideale iz prijašnih neslobodnih godina. Od vajkada je bila češko-jugoslovenska uzajamnost posebno živa, osobito među Česima i Slovencima. Ta je uzajamnost još uvek i iznad svega živa i stvarna, o čemu smo se više od jednog puta uverili, a to također tako naročito u najnovijem času. Naš nacionalni ponos biće u tome, da ćemo s braćom Čehoslovacima uvek gojiti osećaj uzajamnosti i time im se odužiti za njihove velike zasluge.

Prilikom praznikovanja 28. X. naše čestitke pak, koje smo toga dana upravili čehoslovačkom narodu, namenjene su u prvom redu njegovom velikom prezidentu T. G. Masaryku, koji je svojim radom i neopisivim trudom postigao, da su zapadne velesile napustile misao da sačuvaju Austro-Ugarsku, i time silno pripomogao ujedinjenju Jugoslovena. Bog zna, kakova bi bila naša sudbina, da nije bilo T. G. Masaryka, koji je tako moćno uplivao na vojnu politiku prezidenta Wilsona.

ROSIJA-FONSIER ◆ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ◆ BEOGRAD

Neopisiv trud i napor za oslobođenje i ujedinjenje čehoslovačkog naroda naplatio mu je narod obilno time, da ide putem, koji mu je njegov veliki prezident obeležio. I jer narod sledi svoga voditelja, zato i žanje uspehe spolja i unutra.

Narod je ponosan na svoga prezidenta, pa također prezident je ponosan na delo svoga naroda.

28. oktobra je pak također i naš **sokolski ponos.** Već u samom osnivaču Sokolstva Tyršu od svih početaka živela je misao otpora. U razgovoru sa Masarykom, kad su još bili profesori na univerzitetu, Tyrš je nekoć rekao, da kad bude potreba, Sokoli će poći također i na barikade. Glavni cilj Sokolstva već pred ratom bio je ustvariti srž narodne vojske. Kako je prezident Masaryk bio prema narodu i njegovim narodnim institucijama oštar kritik, uvek je pak ozbiljnim smatrao sve, što je Soko označavao. Zato je također i računao, da će Soko biti srž češke revolucije, jer je uvek bio spreman. Zato je profesor Masaryk, kad je buknuo rat, odmah pošao k br. Scheineru i s njim u sporazumu započeo oslobodilačku akciju. I zaista se je zatim u junačkim čehoslovačkim legijama Soko upotrebljavao za sve, za što se je samo dalo.

U nervoznim danima, koji su dolazili za 28. oktobra 1918, bili su Sokoli glavni upor Narodnom veću, jer je iz vojničkih redova bilo teško organizovati potrebne straže.

Ipak ne dolazi samo na vagu istinska pomoć, koju su Sokoli pružali pri akciji oslobođenja u legijama i kod kuće i tako pripomogli ostvarenju 28. oktobra, već također i njihova **moralna sila.** Temelj čehoslovačke državne i domaće politike, gospodarskoga, socijalnoga i kulturnoga rada prava je i čista demokracija. Njen najizrazitiji čuvar i reprezentatnt je prezident Masaryk, kojem je demokracija srž njegovog svetovno-životnog nazora. Po Masaryku je bivstvo demokracije **sporazum ljudi, njihovo mirno općenje, ljubav, čovečanstvo, uzajamnost i izobrazba.** Svi ti principi su pak također i temelji sokolske organizacije, kako ih je postavio Tyrš. Sokolsko bratstvo je demokracija u malom. Tako je Sokolstvo bilo stanica po kojoj se je čehoslovački narod uzgajao za princip, koji je osnova njegovog današnjeg uspešnog političkog, gospodarskog, socijalnog i kulturnog rada. Sokolstvo je dakle sa svojom organizacijom također i s te strane upravo obilno prinašalo i prinaša tome, da narod lako i sa ponosom gleda na svoj 28. oktobra.

Zato je čehoslovački 28. oktobra također i naš praznik, također i naš ponos. Zato je više nego naravno, da se praznikovanju 28. oktobra pridružuje također i Soko kraljevine Jugoslavije u iskrenoj želji, da bratskoj Čehoslovačkoj Republici bude što duže na čelu njen, a također i Slovenstva i današnjeg čovečanstva, najveći sin prezident T. G. Masaryk.

MIROSLAV AMBROŽIĆ (Ljubljana:

Banovine — župe

Reorganizacija župa bila je već mnogo pre potrebna, pre nego što se je o tome počelo da piše u »Sokolskom Glasniku«. Verovatno je, da se ta reorganizacija nije mogla ranije izvršiti radi svesokolskog sleta, danas je pak to važno pitanje bez dvojbe veoma aktuelno i potrebuje što skorije rešenje.

Da to potkrepim.

Naš sokolski Savez pri sadanjem broju svoga članstva i suviše je razdrobljen. Poradi toga je i rad savezne uprave administrativno i tehnički otešćan. Kolikogod je time otešćan, toliko se radi toga može manje nadati, da razvija nove energije i da celokupnom Sokolstvu poda novog razmaha.

Pri sadanjem broju dobrih upravnih i tehničkih sila zaista imamo previše župa. Sa drugim rečima: toliko dobrih vodećih sila u celokupnom Sokolstvu još nemamo, da bi te sile dostajale za sadanji broj prvovrsnih župskih uprava.

Baš radi oba ta razloga savezna uprava više puta gubi svoju energiju na malenkosti, koje bi inače morale rešavati uistinu dobre župe, i time je tako sprečavana, da svoje sile ne može posvećivati velikim zadacima, koji joj i zaista pripadaju. Kod manjeg pak broja župa mogu se koncentrisati najbolje vodeće sile u odlične župske uprave, što ne bi bilo samo rastereće-nje savezne uprave, već ujedno time i dobitak za pojedine župe. Da bi tko pri tome što trpeo, o tome nema ni govora, jer bi se pri smanjenom broju župa morale sačuvati sadanje župske jedinice u istom ili nešto promenjenom obliku kao okružja sa tehničkom zadaćom, dakle kao uzgojni posrednici između župa i društava.

Pa ne ide se samo za tim dobitkom. Sa većim župama zadobićemo još mnogo više.

Kako smo previše razdrobljeni sa gledišta savezne uprave, tako smo previše razdrobljeni i među sobom. To ćemo odmah opaziti pogledamo li na praktično najvažnije momente u našem tehničkom radu. N. pr. župski prednjački tečajevi. Pri župskim prednjačkim tečajevima ne radi se samo i u prvom redu o broju, već o kakvoći. Jasno je pak da velika župa može da po kakvoći priredi bolji tečaj, nego manja. U svoje vreme propagirao sam skupne tečajeve iz više župa, ali je to teško provedivo zbog različitih zapreka, koje mi svi poznamo i koje uz najbolju volju ne možemo otkloniti. Drugo, sa tečajevima većih župa pre bi se postigla i potpunija **jedinstvenost** u metodičnom postupanju, kao također i u administraciji i, što je naročito važno, u **disciplini.** Duboko sam uveren, da je jedan od glavnih razloga pomanjkanje discipline baš u pomanjkanju jedinstvenosti u postupku uzgajanja i vežbanja. Čim članstvo iziđe iz uskog miljea svoje župe, izgubi orijentaciju i radi toga također i disciplinu.

Drugi važni momenat našeg uzgojnog rada jesu javni nastupi. Oni su važni za nas same kao i za vanjsku propagandu. Potrebni su i važni su mali kao i veliki nastupi. Lokalne nastupe, koji su pre svega namenjeni domaćem društvu i domaćem opštinstvu, te ponešto šire okružne nastupe, lako priređujemo i sa manjim brojem učesnika. Sasvim je pak drugo sa reprezentativnim nastupima župa. Tu se ide za velikim brojem i dosadanja praksa dokazuje ispravnost moje teze: skoro nehotice uvek su se do sada pri župskim nastupima grupirale sve susedne župe, ali, a to je slabo, nikad nisu nastupale jedinstveno, kao jedno telo, kao jedna moć, koja imponira i ostavlja duboke utiske. Pa disciplina! Setite se samo tih sletova: nejedinstvenost u nastupanju, premala jedinstvenost u vodstvu, nejedinstvenost u podređenosti — uzgojnog momenta tu za disciplinu ne možemo naći.

Pa uzmimo dalje još nebroj drugih stvari, od kojih ću samo nekoje spomenuti: priređivanje takmičenja, sastavljanje skupnih vežaba, nacrta, izdavanje listova, predavanja i t. d. — koliko samo cepanja sila! Koliko bi se dalo uštediti, kad bi tehnički odbori radili za veće grupe Sokolstva!

Potpunija jedinstvenost u radu većih skupina u organizaciji lako bi također pospešila i jedinstvenost u administraciji. Radi nejedinstvenosti danas u tom pogledu vlada neka rascepkanost, koja dovodi do nerazumevanja, nepoverenja i po tome i do nedoscipline — i iz svega toga svakog časa nastane sto manjih ili većih konflikta, kojih rešenje iziskuje vremena i energije, a to preči i svaki napredak.

O tim okolnostima dalo bi se još mnogo govoriti, ali, za sada dostaje toliko. Tko dobro pozna naše nutarnje prilike te gleda iznad lokalnih interesa, koje treba podrediti opštim, razumeće položaj, posebice pak pomisli li, da sa reorganizacijom župa na način, **što bi se ove povećale, ništa ne gubimo. Sile, koje su danas rascepkane, ne bi izgubili, naprotiv bi ih koncentrisali i time ojačali. S tim ojačanjem uopšte bi bili na dobitku, a time bi zadobila naša celokupna stvar kao** također i naše najmanje jedinice.

Ako smo rešili pitanje župa u tom smislu, da je za nas korisnije imati manji broj, ali veće župe, onda time u vezi nastaje i drugo pitanje: kakove treba da budu te nove župe?

Sokolstvo po svojim zadacima i po svojem obliku ne sme da ni pri toj prilici mimoide upravno državno uređenje. Osobito pak ne u času, kad nam je svima jasno, da današnja raspodela države na banovine nije samo golo upravno pitanje, već naprotiv ima izrazito narodno-politički značaj. Da smo pozvani da taj narodno-politički momenat podupremo, o tome nema sumnje. Stvarnih pak izgovora protiv župa u granicama banovina također nema.

U tom trenutku stvar je jasna.

Nastaje još samo pitanje sedišta župa, jer možda u nekim banovinskim sedištima nisu najjača društva za vodstvo župe. Ipak i tu je rešenje vrlo lako: u načelu neka budu sedišta župa u sedištima banovina; gde je pak danas za Sokolstvo bolje, da je sedište župe u kojem drugom mestu, neka se sedište župe ostavi tamo toliko vremena, dok se društvo u sedištu banovine toliko ne ojača, da može lako da **preuzme vodstvo župe.**

MARKO DUGANDŽIJA (Brinje):

Na zlo se mora prstom ukazati

Tako kaže brat Vojislav Bogičević u zaglavlju svoga članka u »Sokolskom Glasniku« broj 25. od 11. oktobra o. g.

Sa velikim požrtvovanjem sastavio je statističke podatke i ukazuje, da brojevi ne govore utešno za razvoj Sokolstva.

Pravi istinski Sokoli treba da se pred ovakovom konstatacijom prenu i plam velike sokolske misli ožari njihova lica i probudi srce.

Ja mislim, da je brat Vojislav zaglavljem svoga članka htco da kaže: »Progovorite svi, lečite svi časovitu boljku, koja se uvlači u naše zdravo telo i dušu sokolsku!«

Ako br. uredništvo bude primalo opažanja sa svih strana, evo i mog, da ukažem, koje su neprijatne pojave u Sokolstvu.

Nekad su u Sokolstvu bili prvi na svakom delu naše najbolje snage, naši najjači intelektualci. I danas je to, samo na žalost ne u celosti i svugde.

Opadanje članstva u organizacijama uzrok je slaba aktivnost najjačih, najpopularnijih, onih, na koje se ugleda i u drugim akcijama javnih i opštih radova.

U mnogim društvima, istina, učlanjeni su prvaci, intelektualci meštani, ali mnogi od njih smatra, da je dovoljno njegovo ime u imeniku članstva pa je time ispunio »dužnost«...

Sav rad u društvu ostavljaju ljudima, koji, kraj najveće požrtvovnosti, nisu u stanju da društvo dignu na onaj stepen, na kojem bi moglo i moralo biti. Nisu u stanju zato, jer okolina, koja se ugleda na najjače, drži da ne može i nije na mestu, da ona bude pred intelektualcima, da bude od njih aktivnija.

To je jedan između važnih razloga, koji Sokolstvu ne daje zamah ni ono delovanje, koje ono mora vršiti. Greše takovi, puno greše.

Na zlo se mora prstom ukazati, a zla pojava u Sokolstvu je i ta, što se mnogi ne mogu snaći u demokratizmu, koji je osnovni temelj Sokolstva. Ne može se razvijati bratstvo među Sokolima, ni van Sokolstva, ako su nepristupačni za bratstvo, za zajedničku saradnju u Sokolstvu oni, koje su prilike i mogućnosti istakle znanjem ili bogatstvom i postavile ih nad prosečnim ljudima nižeg i srednjeg staleža.

Dozvoljena je u Sokolstvu razlika u pažnji i poštivanju, prema starijim i istaknutijim, ali se u Sokolstvu ne može dozvoljavati, da u njegovim redovima bude »velemožnih« i »magnificusa«, koji se moraju sa strane Sokola sretati sa »strahopoštovanjem«.

Ja držim, da su i takove pojave jedno zlo, na koje se mora ukazati.

Sve nas uče sokolska ideja i sokolski propisi, kakva nam je dužnost u međusobnom saobraćanju. Svi mi jednako značimo, a samo se ponosimo, kad se u našim redovima nalaze najjači, koji nam daju polet, koji nam otvaraju oči pred nepoznatim i razvijanju osećaj i dužnost bratstva i služenja općoj sokolskoj i slovenskoj misli.

Danas ima žalosnih pojava, da članovi ne nose sokolske značke, a ne nose ih oni, kojima bi bilo teško, da ih mlađi pozdravljaju sokolskim pozdravom. Ne nose ih nekoji ni zato, što ne žele, da se vidno manifestuje njihova pripadnost našem Sokolstvu.

Nemojmo ništa prešuteti. Zašto da sakrivamo i pokrivamo nezdrave pojave.

Budimo Sokoli, koliko nas je, ali to neka bude zdravo!

ANTE MODRUŠAN (Erdevik):

Učitelj i Sokolstvo

Zaista, u nekojim krajevima — župama — vlada među učiteljstvom veliko neshvaćanje, a ponajviše nemar za sokolski rad, iako je upravo učiteljstvo — po svojem zvanju i zadacima, koje treba da vrši u najširim i najrazličitijim slojevima našega naroda — najpozvanije da u Sokolstvu radi, da širi sokolske ideale i da stvara i vaspitava sokolske generacije. Ta nigde se učiteljev rad izvan škole tako obilno ne naplaćuje i rađa takovim plodom, kao rad u Sokolstvu, a naročito među sokolskom omladinom. Učitelji su baš pozvani da uzgajaju Sokole, da budu Sokoli dušom i srcem, koje ništa od Sokolstva ne će odvrnuti. Neutešna je činjenica da u župi Tuzla ima malo pomlatka, a ako je tako i u drugim župama, onda nije nikako dobro. Na žalost, statističko stanje pojedinih župa ne znam, ali neka mi bude dozvoljeno izneti, kakove su u tom pogledu prilike u našem društvu.

U mestu, koje broji nešto preko četiri i po hiljade žitelja, imamo sveukupno članstva 261. Po kategorijama ima: muške dece 68, ženske dece 46, muškog naraštaja 14, ženskog naraštaja 11, naučničkog naraštaja 16, članstva 106. Naš starešina je učitelj, prosvetar učitelj, tajnik učitelj, načelnik učitelj, načelnica učiteljica, zapisničar učitelj, prednjak muške dece učitelj, prednjak muškega naraštaja učitelj, prednjak ženske dece učiteljica, članice i naraštajke predvode učiteljice. Daleko sam od toga da bih hvalio učitelje i učiteljice u mom mestu i da kudim drugove i drugarice, koji žive na teritoriju župe Tuzla. Ne, ja to ne mislim, ja zato nisam pozvan. Hoću samo da naglasim, kako učitelji mogu najlakše uzgajati sokolski pomladak, jer s njim prožive veći deo života, a i sa samog pedagoško-metodičkog stanovišta. Istina je, da na gradi za predvođenje sokolskog pomlatka ne obilujemo, ali učitelj je tu, koji se mora znati snalaziti i odabirati podesan material.

MATIJA SUŠNIK (Jesenice):

Organizacija sokolskih župa

Mnogo se u zadnje doba u našem glasilu raspravlja o izmeni postojećih župa i o ustanovljenju novih. Najživlja se je polemika započela o tome, da li je za uspeh sokolske organizacije bolje, ako je Savez podeljen na velike ili pak na male župe.

O tome su mišlenja poznatih sokolskih radnika jako podeljena i teško bi se u tom pitanju bilo **opredeliti,** jer i jedni i drugi u potkrepu svojih naziranja i predloga navađaju mnogo stvarnih razloga.

Na sednici uprave Saveza SKJ od 11. septembra o. g., pretsednik saveznog organizacionog otseka br. dr. Pavlas refrisao je o raspodeli i reorganizaciji župa u tom smislu, naime, da se iz dosadanjih župa, koje leže na teritoriju jedne banovine, osnuje samo jedna župa, koja bi obuhvatila ceo teritorij jedne banovine i da se ovakova župa onda podeli na okružja kao tehničke i administrativne jedinice sa određenim delokrugom, uzimajuć pri tome u obzir geografske i prometne prilike.

Izvestioc je svoje navode potkrepio veoma stvarno, ali smo ipak uvereni, da spajanje više župa u samo jednu župu u okviru pojedinih banovina ne bi bilo preporučljivo, jer bi takav aparat bio prevelik, preskup i, razume se, po našu organizaciju štetan.

Tendenca našeg organizatorskog rada ima da bude, da se sokolska organizacija provede do svih tančina t. j., da se prema porastu rada i ustanovljenjem brojnih novih sokolskih društava u našim mestima i selima, u već postojećim župama na njihovom teritoriju, **što pre provede organizacija župskih okružja, što je također od nužne potrebe. Sve župe, koje leže na teritoriju jedne same banovine, neka ostanu u tom opsegu kao do sada, izuzevši potrebne korekture granica, i što više, da sve te župe u okviru jedne banovine imenuju između sebe izvesni izvršni organ, a koji bi se n. pr. mogao nazvati »Pretstavništvo sokolskih župa Dravske banovine«, ili tome slično. U to pretstavništvo imale bi sve župe na teritoriju banovine imenovati kao zastupnike svoje župske starešine, načelnike, tajnike i prosvetare. To bi se pretstavništvo moglo sastajati godiš-nje jedanput ili dvaput, a po potrebi i više puta, i pri toj bi prilici raspravljali o pitanjima, koja su za razvoj Sokolstva u odnosnoj banovini od eminentne važnosti. Ta pitanja odnosila bi se pre svega na: priređivanje pokrajinskih sletova, sastav prostih i takmičarskih vežaba za sve odele pokrajinskih sletova, izdavanje zajedničkog glasila, organizaciju prednjačkih tečajeva za sva društva u banovini, zimski sport i konačno sastav proračuna i predlaganje istoga banskim upravama za nužne organizatorske i tehničke potrebe župa i društava.**

Novi **tereti i izdaci** od strane društava bili bi usled toga **nepotrebni,** jer bi za slanje delegacija u ta pretstavništva župa **troškove snosile postojeće župe iz vlastitih sredstava. Srž toga pretstavništva imalo bi se pozvati u vrhovnu upravu Saveza SKJ.**

Geografske i prometne prilike u našim banovinama još ni iz daleka nisu tako povoljne, da bi se iz dosadanje 24 župe mogla provesti organizacija u okviru 9 banovinskih župa, jer su naše banovine ili preopsežne, ili su pak sedišta banskih uprava, odnosno župa **skoro u svim slučajevima daleko od središta banskih teritorija.** Pogledajmo udaljenost između Osijeka i Zagreba u Savskoj banovini, ili od Vinkovaca do Sarajeva u Drinskoj banovini i od Novoga Sada do Kragujevca u Dunavskoj banovini. Putovanje u te centre traži mnogo vremena, iziskuju veoma skup novac i postavljaju na pojedice veoma teške fizičke napore.

Pa također i prilike u svim župama u našem Savezu nisu posvuda jednake. Tako n. pr. u Zetskoj i Moravskoj banovini postoji samo po jedna župa, **dok ih je međutim u Dravskoj banovini 5 sa približno 170 jedinica, dakle više društava i četa,** nego što ih broji i najjača **čehoslovačka sokolska župa Vyhodočeška, koja pak obasiže mnogo manji teritorij i ima mnogo bolju prometnu mrežu, nego Dravska banovina.**

Ako ČOS lako upravlja sa 55 župa sa približno oko 3000 jedinica, biće moguće i našoj saveznoj upravi voditi 25 župa sa približno oko 500 društava.

Pa također i sa stajališta samih župa izvedba toga nacrta nije preporučljiva. Svaka od postojećih župa ima već deo svoje istorije i tradiciju, koje su tesno povezane sa osebinama svoga teritorija. Teško bi se bilo odreći lepih naziva župa i označiti ih sa bezizraznim okružjima. Svaka župska uprava pozna dobre i slabe strane svojih društava, kao i pojedinaca. Njeni faktori najbolje znaju, gde sokolska stvar napreduje, a gde hramlje te znaju također, gde treba da se pruži nužna tehnička i moralna pomoć i zato je najbolje, da se sokolska organizacija sastoji iz Saveza, župa, okružja i društava i tako da se pristupi radu u tančine i uspeh ne će izostati. Među župama samim moraće pak, pre ili docnije, da dođe do plemenitog takmičenja u svrhu napretka na svim stranama sokolskog rada.

Svojemu članstvu in sokolski javnosti!

Pred tedni smo doznali, da je gradbeni odsek mestne občine ljubljanske, pod predsedstvom gospoda podžupana profesorja Evgena Jarca soglasno sklenil, da se letno telovadišče v Tivoliju odstopi »Ljubljanskemu Sokolu«; v svrho določitve cene, pa je gradbeni odsek odstopil tozadevne spise finančnemu odseku, ki je prošli ponedeljek na svoji seji, pod predsedstvom brata Ivana Tavčarja istotako soglasno sklenil, da se telovadišče prepusti »Ljubljanskemu Sokolu« brezplačno.

Temu predlogu se je pridružil občinski svet ter sklenil v svoji včerajšnji javni seji soglasno, da se telovadišče v Tivoliju podari »Ljubljanskemu Sokolu«.

Za ta velikodušni čin smo dolžni občinskemu svetu neizmerno zahvalo.

Letošnje leto ostane v zgodovini našega društva zapisano z zlatimi črkami, saj smo ravno letos doživeli toliko razveseljivih dogodkov. Naša telovadna vrsta si je ponovno priborila na tekmi v Beogradu prehodno darilo »meč kralja Aleksandra«, priborila si je tudi velik bronast kip Miroslava Tyrša, darilo prezidenta ČSR brata Tomaža Masaryka, in sedaj še to viteško darilo mestne občine ljubljanske.

V zgodovini našega društva pa bodo z zlatimi črkami vklesana tudi imena vseh občinskih svetnikov z županom in podžupanom na čelu, ki so omogočili staremu »Ljubljanskemu Sokolu« priti do prostora, kjer si bo zgradil v toku časa, ko mu bodo sredstva dopuščala, svoj lastni dom, ki mu kot matici jugoslovenskega Sokolstva po vsej pravici pritiče.

Občinski svet ljubljanski je storil ta velikodušni čin, katerega smatramo kot nekako priznanje za naše dosedanje uspešno delovanje na polju telesne vzgoje, ti pa mladina stori svojo dolžnost in izkaži se hvaležno z rednim in vztrajnim obiskovanjem telovadbe. **Vedno in tudi ob tej priliki bodi poudarjeno, da ima le zdrav in krepak narod bodočnost.**

»Ljubljanski Sokol« pa stopa ob tej priliki prvič pred svoje članstvo in njemu naklonjeno javnost s prošnjo, **da se ga vedno in ob vsaki priliki spominja** in mu omogoči priti čim prej pod svoj lastni krov, ker mu sedanji prostori v »Narodnem domu« še zdaleka ne zadostujejo več.

Zdravo!

Odbor »Ljubljanskega Sokola«.

Ljubljana, 24. oktobra 1930.

IZ SAVEZA SKJ

XX. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ

održana 23. oktobra 1930. u Beogradu.

Po saslušanju izveštaja brata tajnika, ostavka načelnika Sokolske župe Beograd brata Đorđa Ilića ne prima se do znanja, već u punom poverenju uprave Saveza ima i dalje da vrši dužnost načelnika ove župe. — Značke sa likom prestolonaslednika Petra, kao starešine sokolskog Saveza, a koje su podarene od Nj. Vel. Kralja, imaju se prema prijavljenim spiskovima razaslati svim župama, da ih one dostave društvima, koja će ih podeliti deci i naraštaju, koji su učestvovali na sletu u Beogradu. — Molba jednog sokolskog društva za potporu Saveza u svrhu gradnje sokolskog doma i sabiranja priloga, ne uvažuje se, jer društvo nije zamolilo prethodnu dozvolu za gradnju doma, a niti je podnelo nacrt i financijalni elaborat o samoj gradnji. — Sokolskom društvu Tivat dozvoljava se, da može izdati zadužnice u svrhu gradnje sokolskoga doma, dok se ostali deo molbe ne uvažuje, kojima se obraća za potporu na Ministarstvo prosvete. — Po molbi župe Mostar opraštaju se plaćanja saveznog poreza đaci, koji su članovi Sokolskoga društva Mostar. — Molba Udruženja ratnih invalida za otkup izvesnog dela naklade jednog albuma ne uvažuje se radi pomanjkanja financijalnih sredstava. — Sokolsko društvo Aranđelovac, na upit, koje se mere mogu poduzeti prema licima, koja nose sokolske značke, a nisu članovi sokolskih društava, ima se uputiti, da se u ovakovim slučajevima može jedino zatražiti zaštita vlasti. Podjedno u vezi s time zaključuje se, da se poduzmu sve mere, kako bi se postigla najstrožja zabrana bespravnog nošenja sokolske značke, a nadalje i u vezi s time, da se sokolska legitimacija, ispravno ispostavljena i sa potvrdom uplaćene članarine, ima smatrati kao pravovaljana vis-a-vis vlasti. Pošto se konstatuje, da društva ne posvećuju dovoljno pažnje kod izručivanja značaka, imaju se najstrože pozvati, da značke ne daju olako, a inače da imaju postupati u smislu propisa, naime, da se sokolska značka može i sme izručiti članu samo na propisan štampani revers. — Na upit jednog sokolskog društva, da li ona društva, koja nemaju novog barjaka u državnim bojama, mogu i do kada nositi stare sokolske, zaključuje se, da se stare sokolske zastave, u smislu zakona nemaju više javno isticati, već se iste imaju pohraniti u svojim društvima do vremena, kada će im se dati časno mesto u sokolskom muzeju. — Na upit Sokolske župe Zagreb, da li je, ili će se, za definitivni primitak novih članova u sokolska društva propisati kakova svečana prisega ili dovoljno da se izda samo sokolska legitimacija, župa se upućuje na ovogodišnji proglas za proslavu 1. decembra. — Mnoga sokolska društva obraćaju se Savezu upitima, kako i na koji način da dođu do otštete za otstup svojih vežbaonica u svrhu školske gimnastike. Za sve ovakove slučajeve, a za nadoknadu otštete, imaju se društva sporazumeti sa svojim mesnim školskim odborima. — Jednako obaveštavaju se zainteresovana sokolska društva, da je Savez sa svoje strane poduzeo korake kod Ministarstva prosvete, da se član 9. Zakona o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije dovede u sklad sa članom 67. Zakona o srednjim školama. — Na upozorenja sa više strana glede promene pojedinih članova u pravilniku sokolskih četa, imaju se odnosne čete — zapravo društva — pozvati, da podnesu ove izmene u tačno stilizovanim predlozima. — Gledom na pisanje pojedinih sokolskih listova, kao i sokolskih pisaca, te javno raspravljanje pitanja, koja su strogo interne naravi, uputiti je uredništva, da u uvrštavanju ovakovih članaka postupaju sa više opreza, nakon što prethodno pribave ispravne informacije, jer pertraktiranjem pitanja u javnosti na temelju netačnih informacija ili čak potpune neupućenosti, stvara se nepotrebna zabuna, kako u sokolskim redovima, tako i u široj javnosti. Na traženje jedne župe, da se smene izvesne društvene uprave, koje nisu pokazale dovoljno agilnosti, valja župu uputiti, da postupi strogo u smislu zakona, kao i župskih i društvenih pravila.

U otsutnosti načelnika Saveza brata Bajželja, podnosi izveštaj zamenik načelnika brat Vojinović, koji veli, da je na sednici tehničkog odbora Saveza, koja se održavala 14. oktobra o. g., bio izabran za tajnika brat Jeras, a za zapisničara brat Prosenc. Ujedno su određeni i pojedini referenti, o čemu je izvešteno u prošlom broju »Sokolskog Glasnika«. Pojedini referenti već su preuzeli svoje poslove, pa će se u prvome redu izraditi pravilnici, koji su hitno potrebni i za izdavanje »Organizacije«. Ujedno rešila su se neka pitanja glede utakmica na sletu u Beogradu, kao i mnoga pitanja interne naravi.

Za saveznu stalnu prednjačku školu prijavila su se 42 učitelja i 8 braće drugih zvanja, te 44 učiteljice i 24 sestre drugih zvanja. Predviđeno je, da se primi 42 učitelja i 7 lica iz drugih zvanja, te 34 učiteljice i 15 lica iz drugih zvanja. Ni jednog učitelja nisu prijavile župe: Banja Luka, Kragujevac, Split i Šibenik. Učiteljice prijavile su sve župe. Ovime će obe prednjačke škole biti popunjene do krajnje mogućnosti, pa se zato sve daljnje prijave ne će više uvažavati, za koje je i onako rok već prošao.

Pitanje tehničkog odbora Sokolske župe Zagreb povoljno je rešeno. Novi tehnički odbor župe daje nade, da će svoj rad redovno i pravilno izvršavati.

Brat savezni načelnik prisustvovao je po pozivu kongresu Sportskog Saveza u Zagrebu. Na samom kongresu dao je izjavu, da Sokolstvo nije protivnik sporta, već da je spremno pod istim uvetima, kako je to utanačilo sa Zimsko-sportskim Savezom, delovati i sarađivati i sa ostalim sportskim Savezima, u koju je svrhu potreban prethodni sporazum. Podjedno je izjavio, da će Sokolstvo gajiti neke grane, koje gaji i sport i to po međunarodnim propisima tako, da će vežbe biti u skladu sa sportom.

Konačno saopštuje, da će stalna prednjačka škola započeti radom 3. decembra o. g. pretpostavljajući, da će do tada svi polaznici dobiti nužna otsustva.

Izveštaj brata zamenika načelnika prima se odobravanjem do znanja.

Brat Gangl podnosi opširan referat o načinu same proslave 1. decembra i predlaže, da se o ovoj proslavi u narednom broju »Sokolskog Glasnika« donese proglas sa uputama, koje predlaže na prihvat. — Prima se. (Proglas donosimo u današnjem broju. — Op. ured.).

U nastavku sednice zaključuje se, da se odmah pristupa osnivanju narodno-obrambenog otseka Saveza, a pročelnikom ovoga otseka određuje se brat dr. Riko Fux.

Plenum upravnoga odbora ima se sastati, čim se dovrše referati o temeljnim principima Sokolstva: naša zadaća, Sokolstvo i narod, Sokolstvo i Slovenstvo, Sokolstvo i država, Sokolstvo i politika, Sokolstvo i vera, Sokolstvo i druge organizacije u narodu, Sokolstvo i vojska, Sokolstvo i škola, Sokolstvo i selo, žena i Sokolstvo, sokolska štampa, Sokolstvo i sport, uzgojna načela i uzgojne metode, odnošaji među tehničkim i upravnim organima i t. d. Na sednici izvršnog odbora Saveza, koja će se obdržavati 8. decembra o. g., imaju se po svim ovim pitanjima odrediti savezni referenti.

Konačno zaključuje se glede održavanja društvenih i župskih skupština, da se društvene skupštine u smislu pravilnika održe tekom meseca januara, župske tekom meseca februara, a savezna u mesecu martu. Uprava Saveza izdati će sa novom godinom proglas na Sokolstvo, koji se ima pročitati na svim društvenim skupštinama.

O izradi spomenice o I. svesokolskom sletu Sokola kraljevine Jugoslavije razvila se dulja debata. Brat potstarešina Paunković izveštava, da je već samim proračunom sleta predviđeno izdanje ove spomenice i da su materijalna sredstva za istu obezđeđena pa nema nikakove zapreke da se pristupi njenom izdavanju. Pošto je brat tajnik Brozović pribrao sav potreban materijal za izradbu spomenice i pošto je s financijalne strane obezbeđeno njeno izlaženje, to se zaključuje, da brat dr. Gradojević izradi detaljan referat o samom načinu uređenja, kao i o tehničkoj opremi spomenice.

Zaključuje se, da se ima realizovati zaključak sletskoga odbora, da se Udruženju nastavnika gimnastike, u svrhu podmirenja troškova oko priređivanja školskog sletskog dana, votira iznos od Din 10.000. — Braći, koja su određena za inspekciju župa čitavog Saveza, daju se potrebne upute i objašnjenja, kako i na koji način ima da se provede odnosna revizija. — Po izveštaju brata dr. Pavlasa na predlog o novoj arondaciji župa, podnelo je svoje mišlenje samo 8 župa, pa se prema tome ne može još pristupiti izradbi konačnoga predloga. Župe se imaju pozvati, da sa najvećim pospešenjem dostave svoja mišlenja po odnosnom predlogu. — Konačno zaključuje se, da se pristupi temeljitoj reorganizaciji statistike Saveza u koju svrhu imaju da se izrade naročite upute i pravilnici. Kao savetodavno lice u ovoj reorganizaciji, pozvaće se na rad statističar bivšeg JSS brat Švajgar.

KNJIGE I LISTOVI

»GIMNASTIKON«.

U Zagrebu, a pod redakcijom br. Branka Mudrinića, izlazi već skoro VII. godinu revija »Gimnastikon«, koja svakoga meseca donaša originalne kompozicije za javne vežbe uz pratnju na glasoviru.

Oko ovog lista okupili su se naši školski i sokolski stručnjaci, koji nastoje da pruže radove, koji će na svaki način odgovarati potrebama škole i Sokolstva.

Sam broj do sada izdanih kompozicija — 60 — najbolji je dokaz uspeha ove revije, a tim više, što se ova izdaje bez bilo kakove potpore.

Kao 61. broj izišla je vežba od s. Marije Vojnović, a u glazbi br. Vidrića, ritmičko simbolična vežbovna igra s pevanjem za žensku decu, prema pesmi Zmaj-Jove Jovanovića zabeležio br. Ivan M. Blažek.

Rad koji je vrlo dobar sa stručnog stanovišta i odgovara priredbama našeg Sokolstva.

»Gimnastikon« toplo preporučamo. Pojedini broj stoji Din 30, a poručuje se na adresu: Opatička ul. 4., I. kat.

*

PRIRUČNIK ZA ŽUP. PREDNJAČKE ISPITE.

Umoljavaju se sva bratska društva, koja su se obratila župi Tuzla radi »Priručnika« br. Bogičevića, da prime do znanja, da istoga više nema u zalihi, a novo se izdanje ne može štampati, jer nema dovoljan broj pretplatnika, da bi se mogli obezbediti faktični troškovi štampe.

Uprava.

Naš državni grb

Heraldika (nauka o grbovima i znakovima) kod nas je slabo razvijena i još slabije gojena znanost. To je donekle razumljivo i da se oprostiti, jer je heraldika bila najrazvijenija u srednjem veku, a gojilo ju viteštvo, koje je tada bilo na na najvišem stepenu. Sva tri dela našeg naroda stenjahu tada pod tudinskim jarmom, gde bejaše razvitak vlastite znanosti sprečavam — negde više, drugde manje. Morilo ih je sto drugih briga tako, da nisu imali prilike, da bi se bavili grboslovljem u onoj meri, kako je to bio tada običaj slobodnih i većih naroda. Tako se je ta znanost zanemarivala i omalovažavala. Zato ne trebamo se baš čuditi činjenici, što danas teško nađemo intelektualca, koji bi bio bar u nekoliko potanje upućen u nauku o grbovima. Odmah iza našeg oslobođenja imali smo dovoljno drugog i prečeg posla, pak zato često naiđemo i na najodličnije ljude, koji nemaju pravog pojma o našem državnom grbu, o njegovim pojedinostima i znamenjima, a još manje znadu, u koliko te pojedinosti odgovaraju zahtevima heraldike. Kakva u nas zabuna vlada u tom pogledu, lako opažamo svaki dan. Tako nalazimo pače i na različitim državnim uredima vrlo nejednake grbove svih mogućih rad-

U spomen Srećku Punceru

Dne 19. oktobra o. g., uz učestvovanje pretstavnika vlasti, Sokola, ostalih društava i mnoštvo naroda, otkriven je u Braslovčama kod Celja spomenik jugoslovenskom junaku Srećku Punceru, uredniku »Jugoslovenskog Korotana«, koji je 29. aprila 1919. u borbi za slobodu Koruške mučki ubijen.

Prošlo je već 11 godina otkada su banditske čete Volkswehrovca pregazile kolevku naše domovine, naš tužni Korotan.

Šaka slovenačkih junaka hrabro je zaustavila prodiranje tuđinskih navala. Poput lavova odvažno i junački braniše naši heroji svoju zemlju, iako je na jednoga našeg junaka dolazilo i 10 besnih otimača, ipak su naši, braneći stopu po stopu, teškim srcem i bolom u duši otstupali našu postojbinu grabežljivome tudincu.

Krvoločni vukovi su Te kukavički, izdajom Jude-renegata, napali, nezaboravni naš Srećko!

Sa malim brojem svojih vernih drugova junački si odbijao besne napadaje. Posle junačke borbe podlegao si mnogobrojnijoj premoći. Prolio si junačku krv za svoju domovinu, koju si tako žarko ljubio, za našu Korušku, za svoj ideal.

Zaplakaše naša srca, jer smo Te srdačno voleli. Nenadoknadiv gubitak si za nas, koji poznamo Tvoju plemenitu dušu i junačko srce i velike Tvoje sposobnosti, koje si prerano odneo u grob.

Ali teši nas to, što si kao heroj svoj mladi život žrtvovao za najsvetiji ideal. Koliko sam Te poznao, verujem, da ne bi mogao preboleti gubitak milog nam Korotana. Tvoje bi srce od tuge puklo, kada bi morao gledati žalosnu kapitulaciju našega naroda u svojoj staroj domovini i kada bi video, da je tuđin možda za uvek ugrabio našu Gospu Svetu, zemlju naših dedova, presto naših knezova — naše slobode. Tvoje nežno srce ne bi moglo podneti taj udarac, jer je u njemu bila duboko usađena ljubav prema lepoj Koruškoj, prema onima, koji najviše patiše pod neprijateljskim zmajem.

Spomenik br. Punceru; za vreme govora staroste br. Smertnika.

Većma si voleo svoju domovinu nego svoj mlađani život, dragi naš Srećko! Koliko si voleo Tvoju milu Korušku neka posvedoče ove Tvoje reči: »Ako dobijemo Korušku vratiti ću se na studije, ako pak Koruška padne, padam i ja s njome!« — »A Tvoja mati, Srećko?« — Oči Ti se orosiše suzama — »Biti će slovenska Špartanka — majka Jugovića!«

Već od svoje rane mladosti zanimao si se za koruške prilike. Srce Ti je krvarilo, kada si gledao kako propada naš narod u tome kraju, kako grabežljivi tuđinac seže za našom braćom, te kako našem življu preti grozna pogibelj u talasima pangermanske nezasitosti. Oči su Ti se sjale, kada si govorio o slavnim vremenima, kada je naš Korotan bio još slobodan, kada je naš narod još slobodno birao svoje knezove i kovao zakone. Kao živ oganj plamsala je u Tvome srcu želja za oslobođenjem Korotana, ceo svoj život posvetio si toj velikoj i uzvišenoj misli.

I kada oglasiše zvona preko naše domovine pesmu narodne slobode, i kada se pokidaše lanci hiljadugodišnjeg ropstva, Ti si plakao od radosti. Ali u tome općem oduševljenju dopiraše i tužni zvuci Gosposvetskog zvona... Treba osloboditi još i najmiliji deo naše zemlje — naš tužni Korotan. Pohrlio si sa prijateljem, junakom Malgajem i njegovim hrabrim drugovima, da oslobodiš našu kolevku.

Svu svoju snagu i velike sposobnosti uložio si u rad za oslobođenje Korotana, sa živom reči, perom i puškom branio si našu pravicu, naša stara prava.

Išao si od tabora do tabora, od kuće do kuće, do svakog Slovenca te širio misao slobode. Pa baš zbog toga bio si trn u oku svim podlim renegatima i Nemcima, jer si nemilosrdno raskrinkao njihove podle nakane te zaustavljao njihovu grabežljivost. Da bi nesmetano mogli vršiti svoja dela, vrebali su na Tvoj život na svakom koraku i u tome su na žalost uspeli.

29. aprila 1919. god. mučki su Te napali u Vovbrama kod Velikovca, gde si u krvavoj borbi podlegao. Kada si smrtno ranjen ležao u sobi kod svesnog slovenačkog seljaka Mentla, upljuvaše Te hijene, te poviče neki Juda: »Er war ein verbissener Hetzslovene« — i zabode Ti mož u usta...

O, dragi Srećko, to im nikada ne ćemo zaboraviti!

I prestade kucati mlado, domovini iznad svega odano srce. Na oltar domovine žrtvovan je bio mlad život, pun mladenačkih težnja i nada. Domovina je s Tobom mnogo izgubila.

O, Ti naš dragi Srećko, spavaj mirno, jer Te pokriva zahvalna slovenačka zemlja, koju si tako žarko ljubio! Tužna jesen sipa Ti žuto lišće na Tvoj prerani grob; umro si, ali za nas i dalje živiš, jer Tvoja dela žive u našoj uspomeni i u našim zahvalnim srcima, a živeti će dok bude Jugoslovena. Tvoje veliko delo ostati će nam zvezda vodilja, koja će nas jednom dovesti do cilja.

Mirno počivaj, nezaboravljeni naš junače, dragi Srećko, vrli branitelju slovenačkog Korotana!

Večna Ti slava! **Z.**

BOJAN DRENIK (Ljubljana):

U Beogradu

Zapisci o sletu iz god. 1910.

Naveče pred odlaskom zbrali smo se četvorica kod saveznog staroste br. dr. Oražna, koji je također putovao na Balkan; pored njega, bili smo br. Novak, načelnik idrijske sokolske župe, tajnik saveza br. Kajzelj i ja. Brat Kajzelj doneo je br. dr. Oražnu promenjeni novac u franke, a ja sam imao vozne legitimacije za svu slovenačku delegaciju.

Kako je br. dr. Oražen izjavio da će otputovati već sutra ujutro brzim vozom, a mi u podne, razišli smo se.

Drugi dan u podne sakupilo nas se na južnom ljubljanskom kolodvoru oko 16 osoba, među tima i dve učiteljice, jedna iz našega liceja, a druga iz škole Ćirila i Metoda u Trstu. Opazio sam također i skromnog brata Kolarja, trgovačkog pomoćnika kod Mayera. Predstavio mi se i priprost kovač iz Dragomlja kao član domžalskog Sokola, jedan učitelj, načelnik i posednik iz Sežane, neki Soko iz Tolmina i drugi. U Litiji je stupio dr. Premru, starosta Sokola u Litiji, u Zidanom mostu neki posednik iz Vel. Nedelje u Štajerskoj, veletrgovac Kolenc i trgovac Rafko Salmič iz Celja. U Brežicam pridružio nam se je br. dr. Štiker, starosta brežičkog Sokola i njegova supruga, te br. Holi načelnik istoga društva.

Ma da su se izmenjivali brzojavi iz Ljubljane i Zagreba, na južnom kolodvoru u Zagrebu čekao nas je samo br. Hanuš.

Br. Hanuš* je Tyršev učenik. Živeo je mnogo godina u Ljubljani i oženio je Ljubljančanku. Sada je ravnatelj banke Slavije u Zagrebu. Iako već u poodmakloj dobi, također i ove godine u vežbovnom odelu vodio je još proste vežbe. Odvezli smo se do Sokolskog doma, gde smo se malko otpočinuli.

Naveče u 8 sati sastali smo se na državnom kolodvoru. Tu nam se pridružio i br. Makar iz Metlike.

Dok smo tako sedeli u vrtu kolodvorske restauracije, začujemo »Radecki-marš«; pojaviše se lampijoni... Vojnički mirozov... U Ljubljani ga je nestalo. U Hrvatskoj pak vlada još stari graničarski duh.

Odmah zatim začuje se i druga glazba. Ta igra sokolsku koračnicu. Srpski Sokol iz Zagreba sa svojom fanfarom polazi u Beograd. Nebrojeno mnoštvo pratilo je srpske Sokole. Stiskali su jedan drugome ruke i srdačno se opraštali. Kao da koji puk odlazi u rat, tako mi se to činilo. Oni Srbi, koji su ostali kod kuće, bili su tako žalostni što nisu mogli u slobodnu kraljevinu Srbiju, u ponosni Beograd.

Vlak je odlazio. U početku je bilo sve živo. Jedni su se razgovarali, drugi sokolili i krepili. Konačno je Slovence svladao kratki san. Bili smo već u dalekoj Slavoniji, kad nas je probudila jutarnja zora. Sunce je za dalekim ravnicama izlazilo u obliku užarene kruglje. Divili smo se nepreglednim livadama, punim zlatokosog žita. Pozdravljali su nas pastiri, koji su čuvali na stotine gusaka. Gledali smo u neizmerno mnoštvo konja i goveda; sve nam je to govorilo o plodovitosti Slavonije.

Na svakoj postaji ulazili su Sokoli i civilni izletnici. Sremski putnici su nas pogostili izvrsnom šljivovicom. Nadošao je i jedan star čovek i živo

* Hanuš je sada mrtav.

nja ali sasvim pravilnog teško ćemo naći. Srpski deo državnoga grba je obično bar donekle pravilan. No, vrlo često nalazimo pogreške u hrvatskom delu i to u broju rasporeda pojedinih polja. Najčešće je nepravilan slovenački deo, gde su tri zvezde (ne samo jedna!) sa po pet krakova, koje se postavljaju vrlo različito. O nepravilnosti pojedinih boja ne treba ni da spominjemo.

Kako n. pr. hoćete, da stranac pozna naš grb, ako ga ni mi sami ne poznamo! Što će o nama misliti, kad bude video, da je simbol naše države tako raznolik te mu niti mi ne možemo protumačiti, koji je sasvim pravilan?

Taj je nedostatak uklonilo društvo Učiteljski dom u Mariboru, koje je naš državni grb izdalo u veličini 45 × 54 cm na dosta jakoj lepenki. Grb je vrlo lepo izrađen, a glavno je to, da odgovara svim zahtevima heraldike te je dakle sasvim pravilan. Zato ga je Ministarstvo prosvete na osnovu mišljenja Glavnog prosvetnog saveta i na osnovi mišljenja umetničkog odelenja odobrilo odlukom O. N. broj 43.877/1926.

Grbu je priložen kratak opis, koji sadržava kratak razvitak grboslovlja i tumači razne boje i znakove u grbu. To je umesno i potrebno zato, jer se time širi pojam našeg pravilnog grba.

U prvome je redu dobro došao našim školama, jer ga mogu upotrebljavati i kao učilo. Tim putem će se najpre raširiti pravilno shvaćanje. Preporučujemo ga također svim našim državnim uredima, opštinama i narodnim društvima, jer nije samo simbol naše države, već služi i kao ures svakoj pisarni.

Stoji 20 Din, više 10 Din za poštarinu i frankovanje. Dobiva se kod **Jugoslovenske Sokolske Matice,** Ljubljana. Narodni dom.

Nijedne sokolske vežbaonice ni kancelarije ne bi smelo biti bez ovog simbola našeg jedinstva.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

ŽUPA CETINJE

NOVA SOKOLSKA DRUŠTVA I ČETE.

Posle velebnog sleta u Beogradu počelo se ozbiljno da radi na širenju sokolske misli i na osnivanju novih sokolskih društava i seoskih četa. Tako se kroz kratko vreme osnovala sokolska četa u Sutorini inicijativom Sokola u Hercegnovome i Sokolsko društvo u Bijeloj. Osnovano je također Sokolsko društvo Jošica-Đurići u Kamenarima, a Sokolsko društvo Tivat-Lastva odelilo je Lastvu kao posebno društvo, da bi što bolje razvilo svoj rad. Upravni odbor Sokola u Kotoru posetio je Kamenare, Bijelu i Lastvu sa svojom fanfarom, održao predavanja i uputio funkcionare u rad. Posetio je također Njeguše, gde se osnovala sokolska četa. Novo Sokolsko društvo je i u Vir-Pazaru. Već se po svim društvima marljivo radi i vežba.

ŽUPA LJUBLJANA

Ob priliki obletnice osvoboditve češkoslovaškega naroda Sokolska župa Ljubljana poslala je Češkoslovenski Obci Sokolski v Prago pozdrav sledeče vsebine:

Povodom obletnice osvobojenja bratskega češkoslovaškega naroda se z iskreno radostjo spominjamo našega preizkušenega gesla: Zvestoba za zvestobo! Neizmerno hvalo smo dolžni češkoslovaškemu narodu in Sokolstvu za vse dokaze bratstva, ki smo jih bili vsakokrat in tudi v polpretekli dobi deležni mi, ki se Vam hočemo oddolžiti s tem, da bomo posnemali Vaše delo, ki je delo naših učiteljev, vse v smeri in v cilju uresničenja visokih sokolskih idealov. Naša žalost je Vaša žalost, Vaša radost je naša radost. K velikemu prazniku češkoslovaškega naroda prisrčno čestitamo. V duhu smo z Vami. Zdravo!

Žup. Uprava.

SOKOLSKO DRUŠTVO »LJUBLJANSKI SOKOL«.

† Jan Ružička.

Preteklo nedeljo, 19. oktobra, spremil je »Ljubljanski Sokol« na poslednji poti zopet enega izmed svojih zvestih, najstarejših bratov. Brat Ružička, rodom Čeh, živel je med nami nad štirideset let ter je ves čas, dokler mu je zdravje dopuščalo, vneto deloval v naši organizaciji. Iz zadnjih let beležimo njegovo posebno agilnost na vsesokolskem zletu l. 1922. v Ljubljani, kjer se je, dasi že prileten, odlično udejstvoval v sprejemnem odseku. Vedno do zadnjega se je živahno zanimal za sokolski pokret ter marljivo čital češki in naš sokolski tisk. S pokojnikom smo izgubili enega tistih starih borcev, ki jim je sokolska ideja prešla v meso in kri. V zgodovini našega društvenega podrobnega dela ga bomo ohranili v bratskem in trajnem spominu.

•

SOKOLSKO DRUŠTVO MEDVODE.

† Gvozden Pantelić.

Dne 17. oktobra 1930. je tragično preminul brat Pantelić Gvozden, član uprave Sokolskega društva Medvode. Postal je — med vršenjem službe — žrtev zahrbtnih zločincev.

Br. Pantelić je bil glavni blagajnik pri carinarnici v Ljubljani. Navedeni dan po 18. uri so prišli v njegovo pisarno trije mladi neznanci in oddali nanj strele iz samokresov. Motiv umora je doslej še nepojasnjen.

Pokojnik, rodom iz Kragujevca, je bil blagega značaja in vobče priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Pogreb se je vršil v nedeljo 19. oktobra iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu v Ljubljani na tamošnji glavni kolodvor. Truplo je bilo prepeljano in pokopano v njegovem rojstnem kraju.

Na žalostni zadnji poti so ga spremili številni bratje in sestre, zastopniki oblastev, stanovski tovariši ter stotine prijateljev in znancev. Ob cestah, kjer se je pomikal žalni sprevod so tvorile častni špalir tisočglave množice prebivalstva.

Zapušča užaloščeno ženo in 3letnega sinčka, s katerima odkritosrčno sočuvstvujemo.

Dragi Gvozden! Naj Ti bo ljubljena rodna zemljica lahka! Spomin na Tvoje blago srce in plemenito dušo bo ostal v vseh bratih in sestrah Sokolskega društva Medvode večno svetel!

ŽUPA MARIBOR

Sokolski tabor.

Meseca julija in avgusta t. l. je priredila Sokolska župa Maribor petdedenski prednjaški tečaj, katerega je posečalo 60 bratov in sester iz domače župe in 4 bratje iz drugih žup. Na programu tečaja je bilo tudi dvodnevno taborenje, da se vaditelji seznanijo z ureditvijo letnih taborov in sami doživijo par veselih uric v prosti naravi.

Prijazni mariborski skavti so nam posodili za tabor vso potrebno opremo. V soboto 16. avgusta je bil za 6. uro zjutraj določen odhod izpred vojašnice kralja Petra. Pa bog Pluvijus nam ni bil naklonjen, ravno ko smo krenili na pot, je pričelo močno deževati. Hoteli smo se vrniti, vendar je bila večina zato, da se pot nadaljuje. Večini se je pokorila manjšina in šla mrmraje za njo in prav je bilo. Kmalu je ponehalo, in ko smo prišli na prijazen travnik sredi gozda nad Dravo, se je zjasnilo. Imeli smo najlepši dan v veliko zadovoljstvo vseh. Takoj za nami je prispel voz s potrebnim materialom. Razdelilo se je delo. Eni so morali po drva, drugi po vodo, tretji postavljati šotore, četrti pripravljati kuhinjo; sestre pa so šle nakupovat za obed. Vsi so bili zaposleni. Z zadovoljstvom si lahko opazoval spretneže, dočim so se počasneži šele učili pri drugih. Vendar je šlo delo dobro izpod rok. Preden je zazvonilo poldan v bližnjem Limbušu, je stala sredi travnika lepa bela vas, nekoliko za njo pa so naše sestre že pripravljale kosilo.

Kosilo je vsem dobro teknilo in vse je hvalilo našo vrlo kuharico s. Hinterlechnerjevo. Po kratkem odmoru se je nadaljevalo z delom. Predvsem se je v šotorih pripravilo vse potrebno za večerni počitek. Nanosili smo si praproti, na njo pa smo dobili nekoliko slame. — Nanosili smo si še drv za večerni ogenj in napravili ognjišče za taborno zabavo.

Vse je z napetostjo pričakovalo večera, saj se nam je obetalo mnogo veselja. Takoj po večerji se je vsa sokolska družina zbrala pri ognjišču, ki je bilo sredi med šotori. Prve zvezde so zasijale na nebu, ko smo posedli okoli ognja. Pričela se je željno pričakovana taborna zabava. Vodja tabora je imenoval za aranžerja taborne zabave Apisa, Tarzana in Radeckija. Dano jim nalogo so imenitno rešili, zabavali so nas pozno v noč. Nastopil je cirkus »Bimbo« z vsemogočimi atrakcijami in z vsem osobjem. Smeha ni bilo ne konca ne kraja. Med odmori pa nam je neumorno igral tamburaški in goslaški zbor. Če je postajalo hladno, smo zaplesali okoli ognja kolo in zopet smo lahko občudovali naše »komedijaše«. Za izpremembo smo zapeli tudi nekatere narodne pesmi. Vse prehitro nam je minila naša zabava. Pod šotori je postajalo tiho, slišalo se je le prasketanje ognja in koraki nočne straže, ki je čuvala tabor.

Ob 6. uri je bila budnica. Piščalka je žvižgala in vstati smo morali. Tričetrturna jutranja telovadba je vse zdramila in osvežila za novo delo. Sledilo je umivanje, zajtrk in pospravljanje po šotorih. Tudi predpoldanska predavanja in igranje odbojke je hitro minilo. Popoldne smo se kopali.

Hitro so minevale ure. Proti večeru je prišel voz po robo. V kratkem času je bilo zopet vse na vozu, travnik očiščen. Milo nam je bilo vsem, ko smo se zadnjič zbrali okoli tabornega ognja. Orkester nam je zaigral poslednje kolo in poslednje melodije in poslovili smo se od prostora, ki nam je bil dvodnevni dom, s sklepom, da se prihodnje leto vsi udeležimo enomesečnega župskega taborenja.

Č. H.

•

SOKOLSKO DRUŠTVO MURSKO SREDIŠĆE.

Dne 12. oktobra o. g. osnovan je Soko u Murskom Središću, srez Čakovec, koji broji 50 izvršujućih i 30 podupirajućih članova. Istodobno izabrana je uprava i to: br. Vargazon Franjo, starešina; br. Grča Josip, potstarešina; br. Orban Aleks, načelnik; br. Bišćan Franjo, tajnik; br. Markulin Ivan, blagajnik.

Oduševljenje za Soko je veliko, no samo manjkaju sredstva za nabavu sprava i prostorije za vežbanje, ali nadati se je izdašnoj moralnoj i materijalnoj pomoći od uprave ugljenokopa u Murskom Središću, koja nam je svaku obećala.

Sa današnje skupštine odaslan je telegram Nj. Vel. Kralju Aleksandru u znak nepokolebive vernosti i odanosti, kao i pozdravni telegram staršini Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru.

•

SOKOLSKO DRUŠTVO LEPOGLAVA.

Dne 28. septembra održana je u Lepoglavi glavna konstituirajuća skupština Sokola na kojoj je izaslanik župe Maribor, brat O. Lovrenčić, priopćio imenovanje sledećeg odbora: starešina br. Šantel dr. Oton, zamenik starešine br. Hugo Ptašinski, tajnik br. Stjepan Stanešić, blagajnik br. Ivan Živković, prosvetar br. Hugo Toplak, načelnik br. Šantel dr. Oton, načelnica s. Vera Vojtjehovski. Odbornici: s. Božena Plazzeriano, br. Boško Kostić, br. Stjepan Klas, br. Branko Kolar i br. Pavao Štefanović.

Sokol je odmah počeo intenzivnim radom, te imade 26 vežbača, od kojih je 20 seljaka.

ŽUPA MOSTAR

OSNIVANJE SOKOLSKE SEOSKE ČETE U RAČIŠĆU NA KORČULI.

Sokolska misao širi se nagle na našem selu uklanjajući iz njega svojom svežinom i čistoćom talog minulih vremena, zaostalost i bratsku neslogu.

Lepa manifestacija održana je u selu Račišću na teritoriju Sokolskog društva Korčula, gde je dne 28. IX. osnovana brojna seoska sokolska četa. Svečanosti je prisustvovalo u punom broju korčulansko Sokolsko društvo sa zastavom i glazbom te u velikom broju sokolska četa iz Žrnova. U sokolskim redovima vladalo je uopće neko naročito raspoloženje, jer smo bili sretni, da se među nama nalazi zaslužni sokolski radnik brat Čedo Milić.

Parobrodom su izletnici stigli u Račišće, koje je poprimilo najsvečaniji izgled, jer je patriotizam ovog malenog sela od vajkada poznat.

Na pristaništu je poredana brojna sokolska četa stasitih pomoraca, koji gromkim poklicima pozdravijahu parobrod koji je dolazio.

Brata Čedu Milića pozdravio je pri iskrcaju na obali seoski glavar Jozo Botica, jedna seljanka predala mu kitu cveća, a zatim se formirala

---

se zanimao za slovenačke pesme; pitao nas je, da li znamo ovo ili ono. Taj čovek, inžinir, studirao je u Beču. U to doba đakovanja upoznao je on pesme, koje su pevali slovenački visokošolci.

U Zemunu naše putne isprave pregledali su policijski organi. Morao sam da ispišem potpuno tačno i potanko sva imena slovenačkih putnika. Mi Sokoli već smo se preobukli u kroj. Vlak zahropće i već smo jurili preko železnog mosta, preko naše stare znanice Save za Beograd.

Beograd! Koliko puta mi je živa mašta slikala to starodavno mesto i njegove utvrde, koje su bile krvavi boj sa Turčinom! Setio sam se narodne pesme:

Tam Lavdon vojvoda stoji...
Krvavi meč v rokah drži.
On če imeti Beligrad,
in turško vojsko pokončat...
Za gradom teče rdeča kri,
da b' gnala mlinske kamne tri...

Sve mi je to oživelo sećanja na mlade godine, kad sam još tu pesmu učio u školi.

Sad pak tu! Sava široka sa prudovima baš tako nekako kao od tivolskog brega do brega Ljubljanice.

Nad Savom, strmo i visoko starodrevna tvrđava Kalemegdan, za njim pak grad beli.

Srca su nam počela da brže udaraju, obuzimalo nas je neko neobično čuvstvo. Duh slobode obvladao je svima nama. Duh, pre sapet u tvrde okove, sada ih je zdrobio.

Na slobodnoj smo srpskoj zemlji! Vlak uđe u stanicu; bilo je oko 7 sati jutrom. Kolodvor nabijen. Igra srpska vojna muzika. Sokoli, srpski časnici i mnoštvo građanstva. Sve nas pozdravlja. Otišli smo u žensku gimnaziju, gde su nam odredili prenočište.

Popodne pošli smo prema hotelu »Slavija« za povorku.

Sa razvijenom zastavom Slovenske Sokolske Zveze, sa starim i slavnim barjakom Ljubljanskog Sokola, stupala je slovenačka deputacija po Beogradu. Časnici i vojnici u pozoru pozdravljahu našu zastavu, građani skidahu kape.

Pred hotelom sabralo se već oko 400 Čeha, pretstavnici Hrvatskog Sokolskog Saveza, Soko iz Beograda i iz kraljevine te srpska Sok. župa fruškogorska.

Pozdravismo se sa starim znancima. Čula se zapoved. Svrstali smo se u povorku za Česima.

Pred srpskim sveučilištem pozdravio je Sokolstvo beogradski načelnik, sveučilišni profesor Glavinić. Odgovorili su starešine pojedinih Saveza. Navešću samo govor staroste Česko-slovenskog Sokolstva br. dr. Scheinera iz Praga, koji je rekao:

»Draga braćo! U ime sokolskih redova izričem vam najtopliju blagodarnost na bratskom prijemu.

Došli smo vam sa prostranih slovenskih krajeva, sa zapada i sa severa, gde stojimo na najkrajnijoj slovenskoj medi kao poslednja straža, da bi u ime naroda pozdravili ceo srpski narod, da bi se poklonili preslavnoj prestonici slobodnog srpskog kraljestva i slavnoj istoriji vašoj, koja je bogata velikim i junačkim činima i slavnim borbama za slobodu i neodvisnost vaše zemlje. — Istorija vaša podžegla je također i u našoj omladini ljubav i odanost prema domovini.

Došli smo, da bi sa srpskim Sokolstvom utvrdili onu vezu, koja nas spaja u zajedničkoj ideji i vodi jednome cilju.

Hoćemo, da zajednički s vama kročimo ka daljnjoj silnoj budućnosti Slovenstva, kojim smo zadacima posvetili sav svoj rad i život.

Želimo, da bi se srpsko Sokolstvo u velikom broju postavilo o bok našem i stupalo na čelu preporodnog rada na toj zemlji, koja baš na najlepšem putu svoga razvoja, potrebuje izdašnih, silnih, zdravih i moćnih sinova, koji će pospešiti kulturni i fizični procvat svoga naroda.«

Odgovorio mu je beogradski načelnik, sveučilišni profesor Kosta Glavinić: »Dobro nam došli Sokoli, dobro nam došli Česi, Slovenci, Hrvati i Srbi! Grad Beograd srećan je što u svojim zidinama može da pozdravi zastupnike slovenskih naroda i pozdravlja ih najsrdačnije sve kao svoju braću i prijatelje.«

Na to smo zapevali »Hej Sloveni!«

Kakovo samo oduševljenje! Jedno srce, jedna misao, jedna pesma!...

Iza toga uputili smo se na svečani prostor u tvrđavi Kalemegdan. Sokolstvo i nepregledno mnoštvo jedva je prolazilo kroz brojna vrata tvrđave mimo vojničkih straža. Dok smo prispeli na vežbalište sve je bilo već prepuno građanstva.

Meni kao barjaktaru, kao i svim drugima, bilo je naznačeno mesto pred kraljevim paviljonom.

Tačno u 5 sati dan je znak i vojničke straže povikaše. Za paviljonom čuo se žamor; krasni svetli vranci sa pozlačenim ormama uspeli su se i iz ekipaže izišli su i ušli u paviljon kneginja Jelena i princ Aleksandar, zatim dvorjanici i ministri. Odmah zatim došla su i dva pravoslavna episkopa.

Počimala je javna vežba.

Srpski Sokoli, članstvo i naraštaj, pokazali su pod svojim češkim učiteljima — br. Hofmanom-Vojinovićem, načelnikom Saveza — veoma lep napredak. Naročito se je istakla članska vrsta na preči u velekovrtljajima. Naravno, da su češki Sokoli kao u prostim tako i u vežbama na spravama sve očarali. U skupnim članskim vežbama, određenim za slet u Beogradu i Sofiji, nastupili su Česi, Hrvati i Srbi.

Fruškogorska srpska sokolska župa nastupila je sa konjima, Hrvatski Sokolski Savez u vežbama sa batinama, a na spravama Česi i Hrvati.

Javnu vežbu zaključio je Sokol iz Skoplja. Za me to je bila najzanimivija četa. Vodio ju je stariji brat, rumene brade i dugih brkova. Od naraštajaca nijedan nije bio iznad 18 godina. Najmlađem, koji je kao poslednji naročito odlučno stupao, bilo je nešto oko 12 godina.

Ta četa bila je obućena u tursku vojničku uniformu. Na glavi imali su fesove. U taktu glazbe, poredani u krugu, sa drvenim mačevima, okretao se je drug prema drugu. Videlo se, da je to balkanski narodni ples, koji sam već na slikama gledao. Važnu ulogu igraju ovde kretnje nogu, tako da je ova igra posve nešto drugoga od moreške, koju su naši izvađali. Svoj zaista lep nastup završili su alegoričnom skupinom, pri kojoj se najmlađi uspeo na vrh i s mačem u ruci pokazao prema turskoj zemlji i prema Zemunu... Pri toj slici celo vežbalište udarilo je u buran aplauz; ta sva Srbija oseća bol, zbog braće, koja stenju pod tuđinskim jarmom.

Zanimiv bio je također nastup Srpskog Sokolskog Saveza iz preka. Već pri pozdravu sve je napeto slušalo, što će reći starosta Srpskog Sokolskog Saveza iz Austro-Ugarske, br. dr. Laza Popović.

Svesni, da je tih dana u Beogradu vrvilo od pravokatera, austrijskih agenata i detektiva, svi naši govornici bili su veoma oprezni.

Kad je br. dr. Popović, star kakovih 35 godina, krepak čovek pristupio, sve je zaorilo pokličima: Živeo Popović!

Ali on je pristupio, bistrim pogledom i pritajenim osmehom ozro se oko sebe i rekao:

»Donosim pozdrave od braće onkraj Save!«

Okrenuo se i odstupio. Progovorio je samo tih par reči, koje su izazvale veličanstveno pozdravljanje i klicanje. U kratkim Popovićevim besedama osećali su svi dugu istoriju žalosnog Nastićevog doba proganjanja, kad je toliko najboljih Srba čamilo u tamnicama.

Srbi iz Austro-Ugarske nastupili su veoma lepo sa kopljima kao 1906. g. Poljaci.

Već samom glazbom provejavaše veličanstvena »Hej Sloveni«, topot, koji nas potseća na gruvanje topova i grobna tišina dok se čuje fanfara, koja nam dočarava doba poljskih vitezova, koje nam je prikazao Sienkiewicz u romanu »Ognjem i mačem«.

Međutim sam tu i tamo pogledavao na kraljevu tribinu, iz koje su pažljivo motrili vežbe.

Naprama nama bila je tribina puna vojske i vojnih akademičara.

Pri završenoj vežbi općinstvo se već bilo počelo razilaziti, kad opazim kako je br. dr. Scheiner pristupio srpskom generalu Živkoviću i zamolio, da bi Česi rado videli srpski narodni ples »Kolo«, i da li bi mogao dozvoliti da ga zaplešu vojni akademičari.

— Dozvoljavam! — bio je odgovor.

Vojna muzika zaigra... Kojih 200 budućih oficira srpske vojske poskače preko ograde vežbališta... Uhvate se u dugi i dugi red i ukaza se prelepa slika.

Na metu, gde su malo pre vežbali Sokoli, igrali su sada na želju Sokola srpski vojnici.

Već sama uniforma srpskih vojnih akademičara podavala je lepu sliku. Uz glazbu čulo se je zveketanje ostruga.

Ples kola veoma mi se dopada, naročito takav, kakovog sam video u Beogradu. Prvo: svi plešu jednako i pri tome vlada izvesan red, a drugo i kretnje su nešto zaista lepoga, naročito ako su popraćene graciozним gibom nogu. To je bilo uzorno kolo. Ali nije dugo trajalo. Građanstvo je zatim časom preskočilo ograde i primilo vojnike za ruke... Par časaka... i po celom vežbalištu sve je plesalo kolo.

Nikada više ne ću videti većega plesa. Tu se je vrtelo nekoliko tisuća ljudi... Časnik, Sokolica, vojnik, seljak, građanin, gospodin, Soko, Hrvat, Srbin... sve je plesalo.

Naveče bio sam na sokolskom banketu, gde sam bio upozoren na nekog ustaškog srpskog vojvodu, koji se je proslavio u nebrojnim bitkama proti Turcima, braneći Srbe sa svojom hrabrom četom od turskih otimača. Taj čovek nosio je na sebi civilno odelo. Nastupio je također i kao govornik i naročito je isticao veliku važnost Sokolstva za zajedničko delo svih Slovena.

Drugog jutra bio je izlet na Topčider. Već ranim jutrom sabrali smo se mi Sokoli pred hotelom »Slavija«. Jedni su zajutrkovali, drugi pisali razglednice i t. d. Na to su se počeli Česi svrstavati i mi za njima pa udri na-

povorka, koju su seljaci čitavo vreme srdačno pozdravljali.

Zatim održana je zajednička javna vežba Sokolskog društva Korčula i sokolske čete Žrnovo. Izvedba vežabâ oduševila je gledaoce.

Po javnoj vežbi održan je zbor, na kojem je najpre govorio starosta društva Korčula br. Mato I. Bernardi, istaknuvši preporodnu misiju sokolskog pokreta sloge i rada. Dugotrajnim poklicima pozdravljen je brat Čeda Milić, koji je održao smišljen i poučan govor, prikazavši u osnovnim potezima sokolsku ideologiju i sve ono, što ona može i mora da učini za našu sadašnjicu i budućnost.

Njegova izlaganja su izazvala najdublji utisak. Seme je palo na plodno tlo. To je u ostalom pokazao govor narodnog prvaka Anta Silića, starešine seoske sokolske čete, koji je iskazao sreću njihovog mesta, što eto sada imaju vezu sa čitavim slovenskim svetom i radost što se i tu svilo sokolsko gnijezdo. Zahvalio je svima, koji su prisustvovali ovoj manifestaciji, a naročito bratu Čedi Miliću, koji je toliko učinio za pridizanje našeg sela i širenja sokolske misli.

Već je pao duboк mrak, kada su izletnici krenuli iz rodoljubnog Rašišća, pozdravljeni od velikog broja njegovih ponosnih stanovnika. Na obalama Jadrana imamo još jednu stražarnicu njegovu: seosku sokolsku četu u Rašišću. **Dr. J. A.**

ŽUPA NOVI SAD

SOKOLSKO DRUŠTVO TITEL.

U nedelju 5. o. m. priredilo je Sokolsko društvo Titel u Šajk. Sv. Ivanu svoju javnu vežbu.

Sa železničke stanice uz pratnju muzike tamošnjeg Dobrovoljnog vatrogasnog društva, krenula se oduševljena i vesela povorka Sokola kroz selo i prošla glavnim ulicama, srdačno pozdravljena od građanstva.

Javna vežba počela je tačno u 3 časa po podne. Vežbe svih kategorija izvedene su bile vrlo dobro, sa puno volje i oduševljenja i pozdravljene su dugim aplauzima brojnih posetilaca. Naročito su pozdravljena deca u izvođenju vežbi: »Život sa sela«. Vežbalo je ukupno 69 vežbača raznih kategorija.

Uveče je priređena sokolska zabava, na kojoj je odigran pozorišni komad »Devojačka kletva«. Sva braća i sestre diletanti odigrali su svoje uloge sa puno razumevanja, na opšte zadovoljstvo mnogobrojne publike. Posle pretstave nastala je igranka i veselje, koje je trajalo duboko u noć.

ŽUPA SUŠAK-RIJEKA

ZBOR DRUŠTVENIH NAČELNIKA.

U nedelju, dne 12. o. m., obdržavao se u Sušaku zbor društvenih načelnika, kojemu je prisustvovalo oko 40 članova i članica. Zastupana su bila 22 društva, od njih 32 učlanjenih u župi. Zboru je pretsedao župski načelnik br. M. Boras. Zboru je prisustvovao i župski prosvetar br. I. Ivančić, koji je ujedno zastupao upravu župe te je u ime iste zbor toplo pozdravio i zaželio mu uspešn rad.

Većanje se zbora odlikovalo mirnim i stvarnim raspravljanjem pa je lako i brzo došlo do ovih jednoglasnih zaključaka:

1. da se u mesecu decembru u Sušaku održi 15dnevni prednjački tečaj župe, u koji će po mogućnosti svako društvo poslati po jednoga tečajnika za koga je dužno već unapred poslati župskom starešinstvu iznos od 400 dinara;

2. da za župu »Sušak-Rijeku« bude obvezatno sudelovanje na sletu u Splitu 1931. god. te se prihvaćaju u celosti vežbe, koje bude splitska župa za taj slet odredila;

3. da se pre splitskog sleta održe okružna natecanja spojena s javnom vežbom u mestima, koja će se naknadno odrediti;

4. da se teritorij župe podeli u 7 okružja i to prema mesnim i komunikacionim prilikama;

5. da se u mesecu maju 1931. god. u Kastvu prigodom proslave 10godišnjice oslobođenja i otkrića spomenika kralju Petru priredi okružni slet;

6. da se obdržavanje župskog prednjačkog tečaja spoji s obdržavanjem trodnevne župske prosvetne škole, koja će se također u decembru u Sušaku obdržavati.

7. da se zamoli župsko starešinstvo, da se zauzme za to, da se u mesta, u kojima postoje sokolska društva, pošalju učitelji i učiteljice, koji su prokušani sokolski radenici i koji će moći da školsku mladež vežbaju po sokolskom Tyrševom sistemu.

•

OSNUTAK SOKOLSKOG DRUŠTVA FUŽINE-VRATA.

Već su davno rodoljubi i prijatelji Sokolstva u Fužinama isticali želju, da bi valjalo poraditi na tome da se u tom nekadašnjem najjačem sokolskom gnezdu, osnuje sokolsko društvo. Oni su svoju nakanu saopštili župskoj upravi u Sušaku, koja im je dala potrebite upute za osnutak društva.

Dne 21. septembra o. g. sazvana je bila skupština svih prijavljenih članova, kojih se je do onoga dana bilo prijavilo preko 90. Skupština se je održala u bivšoj vežbaonici »Hrvatskog Sokola«, u zgradi državne osnove škole i bila je brojno posećena, jer je na nju pridošlo preko 80 članova, što iz Fužina što iz Vrata. Pretsedavao je br. Dane Bilović, a sa strane župske uprave prisustvovali su župski prosvetar br. prof. Ivan Ivančić i odbornik br. Mehmed A. Omerbegović. Skupština je protekla u najboljem redu i bratskoj slozi.

U početku skupštine u pozdravnom govoru pozdravio je br. Bilović starešinu Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra, što su skupštinari oduševljeno popratili uz poklik »Živio« i »Zdravo«. Posle toga pozdravio je Savez, Sokolsku župu Sušak-Rijeka i napose delegate župske uprave. Zahvalivši se prisutnima na brojnom odazivu, u kratkim crtama prikazao je važnost Sokolstva i njegov rad na državnom i narodnom jedinstvu kao i slovenskoj uzajamnosti. Istakao je napose važnost Sokolstva na podizanju duha i zdravlju, vaspitanju u nacionalnom pogledu i telesnom uzgoju, pa poziva prisutne da se uhvate ozbiljnog rada na širenju sokolske ideje kako bi društvo u Fužinama prednjačilo svojim radom drugim društvima u Gorskom Kotaru. Taj su lepi i oduševljeni govor svi prisutni popratili velikim odobravanjem.

Iza toga uzeo je reč izaslanik župske uprave br. Ivančić, koji je na ime župe pozdravio prisutne zaželivši im srećan rad i najbolji uspeh na sokolskom polju, a potom je razložio način osnivanja sokolskih društava po Statutu Sokola kraljevine Jugoslavije, kao i rad društava, način imenovanja društvenih funkcionara, organizaciju društva u tehničkom i prosvetnom pogledu i odnos prema Savezu i župi i njihovu nadležnost te je zamolio pretsednika br. Bilovića, da iznese eventualne predloge i želje skupštinara.

Nakon toga je br. Bilović pročitao predlog po kojem se župi predlaže za starešinu društva br. Franju Kanzlarića, bivšeg starešinu »Hrvatskog Sokola« u Fužinama, kao i ostale funkcionere. Predlog su prisutni nakon kraće debate jednodušno i s odobravanjem prihvatili.

Tada je ponovno uzeo reč br. Ivančić, koji je u krupnim potezima izneo istorijat Sokolstva i njegovu veliku ulogu na stvaranju narodne slobode i jačanju slovenske uzajamnosti. Potseća nadalje prisutne da je u doba austro-madžarskog ugnjetavanja slovenskog naroda na jugu, također pa makar i pod strašnim okolnostima i terorom bio održan g. 1910. Sokolski slet u Fužinama, koji je bio divan primer sokolske borbe za oslobođenje i ujedno i nogovestilac našeg oslobođenja. Zato poziva svu braću i sestre da s oduševljenjem stupe danas u sokolske redove, da budu svi primer mlađima za daljnje oslobođenje još zarobljenih Slovena. Pozdravlja na kraju braću i sestre s bratskim »Zdravo«, našto je uz burni sokolski »Zdravo« odjeknulo dvoranom klicanje Kralju i Jugoslaviji,

Nekoliko skupštinara javilo se s raznim predlozima, medu kojima je bio najvažniji br. Gabra Pečarića da se društvo nazove Fužine-Vrata, jer ima velik broj upisanih članova iz mesta Vrata. Budući da su mišljenja o tome bila podeljena, odluka prepustila se župi.

Nakon toga zaključuje br. Bilović skupštinu s preporukom, da svi budu vredni sokolski radnici, a dan osnutka sokolskog društva u Fužinama da bude svetao u povesti opštine Fužine i čitavog Gorskog Kotara. **Ž. p.**

ŽUPA TUZLA

SOKOLSKO DRUŠTVO LUKAVAC.

Otvorenje Sokolskog doma.

Dne 12. oktobra o. g., prigodom otvorenja svog novog doma i letnjeg vežbališta, održalo je Sokolsko društvo Lukavac javnu vežbu uz prisustvovanje Sokolskih društava Kreke, Tuzle i Bukinja, te fanfare Sokolskog društva iz Doboja.

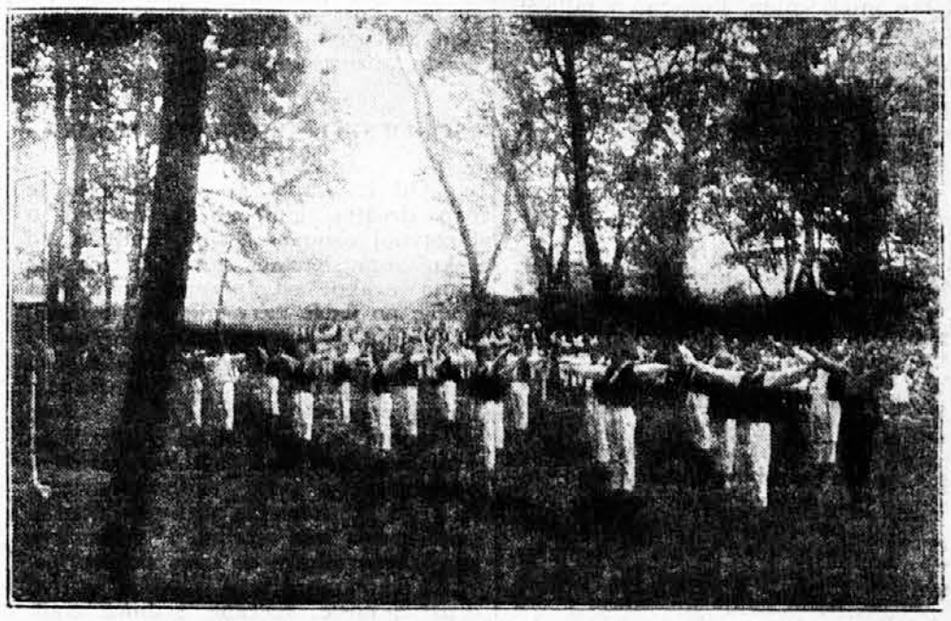

Javna vežba Sokolskog društva Lukavac

Dom odgovara svim sokolskim uvetima, a ustupljen je na upotrebu ovdašnjem društvu od strane Jugoslavenske Solvay tvornice d. d. u Lukavcu.

Predaju doma, kao i veliku sliku starešine Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra izvršio je svečano od strane Uprave tvornice direktor gosp. Mirko Müller uz želju, da u tom domu procvate punom snagom sokolski život na dobro naroda i otadžbine.

Starešina društva br. Ivo Mervar iznoseći kratak istorijat društva, podvlači, da je Uprava tvornice svagda potpomagala Sokolsko društvo u Lukavcu, te se najsrdačnije zahvaljuje gosp. direktoru Mülleru na tako velikom daru, naglašujući da će Sokoli to znati ceniti i da će svojim radom dokazati, da zaslužuju ovu potporu i pažnju.

Uvjeren, da će novi Sokolski dom uroditi novim jačanjem sokolskih vrsta i sokolskog rada pozdravlja uz veliko oduševljenje sviju, starešinu Sokolstva Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra i najvišeg zaštitnika Sokolstva Nj. Vel. Kralja Aleksandra I., što je primljeno oduševljenim klicanjem, dok je sokolska fanfara intonirala državnu himnu.

Iskrenim sokolskim govorom čestitao je društvu slavlje brat Jovo Petrović, starešina župe, istitući važnost širenja sokolskog rada u ovom kraju.

Kako se je ovih dana navršila i desetgodišnjica sudbonosnog koruškog plebiscita, to je ovom prilikom brat ing. Janković, zamenik starešine, održao prigodno predavanje, osvežujući naše tužne uspomene i poziavjući sve prisutne, da s poštovanjem i duboko u srcu urezan nose ovaj datum i da nikad ne zaborave, da se još uvek s onu stranu Karavanki čuje bolna pesma zarobljene koruške braće.

Odavajući duboku poštu svima vrlim Sokolima i dobrim sinovima, koji žrtvovaše za oslobođenje Koruške svoje najdraže — svoje živote i stavljajući ih za primer svima mlađima, poziva Sokole, da ne propuste ni jednu priliku, a da ne pomognu svojoj zasužnjenoj braći.

Ovo predavanje kao i svečanost otvorenja doma završeno je himnom »Hej Sloveni!«

Na letnjem vežbalištu održan je zatim javni čas. Nastupile su sve kategorije ovdašnjeg, kao i ostalih sokolskih društava, koja su u svečanostima prisustvovala. Javni čas imao je lep uspeh, a naročito su se istakla muška deca iz Lukavca, starija braća iz Lukavca i Tuzle, te seoske čete iz Husina.

Iza javnog časa sledilo je narodno veselje, a gostima i pretstavnicima raznih društava, civilnih vlasti i pretstavnicima industr. preduzeća, servirana je zakuska, koja je protekla u najvećem raspoloženju.

•

AKADEMIJE NA DESETOGODIŠNJICU KORUŠKOG PLEBISCITA.

Prema raspisu Saveza držala su na dan 12. o. m. društva tuzlanske župe predavanja i akademije kako sledi:

Tuzla. Priređena je brojno posećena akademija, na kojoj je održao iscrpno predavanje o koruškim Slovencima brat Vojislav Dramušić, pretsednik prosv. odbora. **Gračanica.** Priređena je akademija sa predavanjem društvenog prosvetara br. dr. Miška Žohalja. **Gradačac.** U društvenoj čitaonici priređena je brojno posećena akademija, na kojoj je održao predavanje starešina društva br. Marko Popović. **Bijeljina.** Na vanredno posećenoj akademiji održao je predavanje o istoriji Koruške i o životu naših sunarodnika pod Austrijom i Italijom brat društveni potstarešina, dr. Vladimir Čaldarević. Student prava brat Miša Tepavac recitovao je pesmu Vladimira Nazora: »Onima onkraj mora...« Akademiju je otvorio i zaključio društveni starešina br. dr. Aco Bogdanović pročitavši izveštaj sa 18. sednice Saveza, t. j. reči brata starešine Gangla, kojima se setio najnovijih žrtava fašističkog režima. **Bukinje.** Društvo je održalo selo sa igrankom (ova priredba ne odgovara značaju dana), a pre toga je nepoznati predavač održao predavanje o značenju dana. **Teslić.** Održana je veoma uspela akademija, na kojoj je održao članstvu predavanje prosvetar br. Petar Bogunović o značaju dana. **Zvornik.** Uz prisustvo mnogobrojnog građanstva i sveukupnog članstva održana je akademija, na kojoj je održao iscrpno predavanje o koruškim Slovencima i plebiscitu brat dr. Vlado Pavlović. **Derventa.** Održan zbor građanstva, na kojem je brat Joco Levačić, društveni načelnik, održao prigodno predavanje. **Modriča.** Uz prisustvo svih mesnih humanih i kulturnih društava održana je akademija, koju je uz prigodan govor otvorio društveni starešina brat Jovo Blagojević, a zatim je društveni prosvetar brat Omer Mehić održao predavanje o koruškom plebiscitu.

I ostala društva su održala akademije, ali izveštaji nisu na vreme stigli.

pred. Bila nas je duga, duga vrsta: Čeha, Slovenaca, Hrvata, Srba, Dalmatinaca... Grad je već ostao za nama daleko... Jutro je bilo lepo. Za nama ponosni Beograd, a pod njim naša Sava i široki Dunav.

Stigosmo na prostrano brdo... U daljini opazimo stotinjak vojnika pešaka. Prilazimo bliže. Kažu nam da su to novaci, koji su pred dva meseca stupili u srpsku armiju. Bili su obučeni u sivo. Većinom su to mladi ljudi, od 18 do 20 godina.

Vodio ih je srpski oficir; dobro mi se usekao u pamet: visok, vitka stasa, sa gustom crnom bradom.

Sokolske čete se ustaviše. Srpski kapetan zapoveda i taj stotinjak ljudi pred nama izvađa sve moguće vežbe tako izvrsno, da je na koncu sve Sokolstvo udarilo u buran aplauz. Posebno redovne vežbe izvađali su vojnici upravo uzorno.

— Živela srpska vojska! — orilo se posvuda. Sokoli amateri-fotografi postavljaju svoje aparate. Kapetan se konačno oprosti od Sokola i pođe sa svojim odredom; međutim se već na levo od nas začuje topot... U strelovitom naletu bližao se celi puk srpske konjice, za njom pak artilerija.

Oficiri salutiraju Sokolstvu. Kao misao jure mimo nas. Kako još nisam video atak konjice, to mi je ostalo u neizbrisivoj uspomeni. Konjica se vrati u strelovitom trku, zaustavi se pred nama kao ukopana i izvede svemoguće vežbe. Čuli su se samo zvižduci zapovednika; konji su udarali u kas, zemlja se tresla, iskre su pod kopitima vrcale, čuo se zveket sabalja i hroptanje konja... Krasan prizor!

Sve je opet zaklicalo:

— Živela srpska vojska! —

Puk stane. Časnici pozdravljaju. Vojnici kliču:

— Živeli! Živeli! Živeli! —

Slušamo... Sad najednom ugledamo topništvo, koje nam se u kasu približavalo. Svi se pozdravljamo, Sokoli, oficiri, vojnici...

Počnemo da se pomičemo napred po brdu, oprostivši se srdačno od srpskih junaka...

Put nas vodi preko kraljevskih vrtova natrag prema gradu. Mnogo Sokola pošlo je sa tramwajem. Dođemo pred kraljev dvor.

Čujemo:

— Samo Sokoli u kroju i Sokolice sa sokolskim znakom imaju pristup!

Prođemo mimo kraljevih telesnih straža i dođosmo pred kraljev konak.

Dvanaest po dvanaest ulazili smo u dvor, koji je zaista pravi kraljevski stan u punoj lepoti i sjaju..

Bilo je već podne. Gladni i žedni stajali smo pred dvorom i čekali na one, koji su se još nalazili u konaku. Predveli su nas zatim u senasti gaj na sred kraljevog vrta.

— Česi na levo. Hrvati, Srbi i Slovenci na desno! —

Razdelismo se.

Poslužuju nas dvorski poslužitelji izvrsnom zakuskom. Na koncu dobili smo još i dvorske cigarete. Upravo smo oživeli, nismo više osećali umora.

Sa dubokom zahvalnošću, ponevši neizbrisive dojmove i osećaje, oprostili smo se od gostoljubivog srpskog kraljevskog dvora. Bilo nas je pogošćeno sigurno preko 200 osoba.

Popodne ponovila se javna vežba.

Drugoga dana ujutro, bila je subota, u šest sati odvezli smo se s trećim vlakom za Sofiju. Srpska vlada naime stavila je na raspoloženje tri besplatna vlaka 1. i 2. razreda. U prvom su bili Česi, u drugom Hrvati, a u trećem Srbi i Slovenci.

Svuda po stanicama dočekivaše nas srpsko građanstvo oduševljenim pozdravima. Na nekim postajama, gde je vlak morao da oduže čeka, zaplesali bi kolo.

U Niš stigosmo o podne. Dočekala nas je vojna glazba, vojska i veliko mnoštvo građanstva. Morali smo izići. Sa razvijenom zastavom, prolazeći kroz gusti špalir vojske i građanstva, stupali smo do vrta ženijske vojarne, gde su nas sa najvećom srdačnošću i gostoljubivošću podvorile gospođe srpskih oficira. Igraie su dve glazbe. Izredali su se krasni govori. Od naših govorili su braća dr. Oražen i Novak iz Idrije. Njih u srpske gospođe zasule cvećem. Vreme je prebrzo prolazilo i teško smo se rastajali od gostoljubive srpske braće i sestara. Ispratili su nas do vlaka, gde smo se najsrdačnije oprostili.

Pripominjem, da su i svi ostali, koji su prošli prvim i drugim vlakom, isto tako bili srdačno dočekivani i pogošćeni. Sve je to na nas učinilo najdublji utisak te nismo mogli da se nadivimo ljubaznosti, junačkog i plemenitog srpskog naroda.

Po čitavoj srpskoj zemlji, posvuda su nas najsrdačnije pozdravljali. Srpkinje nam donasaše cvećа. Kroz otvoren prozor našega vlaka doletio bi i po koji bokor sa ceduljom, na kojoj neznana nežna ruka šalje iskreni pozdrav braći Sokolima.

— Gde su Slovenci, gde su Kranjci? — čuli su se na nekoj stanici glasovi.

— Tukaj! — odgovarali su naši.

Pretstavi nam se tada jedan srpski oficir:

— Vukasović, Slovenac iz Vipave.

— Kako to? — pitali smo.

Pričao je, da mu se otac najpre pisao Stibil, rodom iz Vipave. Bio je austrijski časnik; pred mnogo godina prešao je u srpsku armiju i sada je pukovnik na srpsko-turskoj granici. Nosi nam — reče — i pozdrave svog oca. Na nekoj drugoj granici prišao nam je njegov brat, također srpski časnik. Bili su naročito veseli, što su mogli da sa svojim zemljacima provedu par sati.

Već se mračilo, vlak je jurio... Caribrod!

Na srpsko-bugarskoj granici srdačno se oprostismo od časnika Vukasovića, koji nas je ljubazno pratio do granice i tumačio nam brda i doline, sela i mesta srpske zemlje, koju upravo ostavljamo teška srca, ali sa najdragocenijim sećanjima i uspomenama.

Napuštamo gostoljubivu braću Srbe i njihovu plemenitu srpsku zemlju, sa vrućom željom, da bi sa svojim junačkim narodom uvek slobodna i srećna bila!

Vlak zazviždi... Čuje se glazba... Caribrod je za nama...

U Bugarskoj smo.

ŽUPA VELIKI BEČKEREK

SOKOLSKO DRUŠTVO SANAD.

† GAVRA OLUŠKI,

student prava, društveni tajnik i prosvetar.

Naše Sokolsko društvo, pa i celo naše mesto, pretrpelo je ovih dana težak gubitak. Izgubismo za navek našeg dugogodišnjeg tajnika i prosvetara, jednog od osnivača Sokolskog društva u Sanadu. Preselio se u večnost, na dan 8. oktobra, naš uzorni i nenaknadivi brat Gavra Oluški, student prava. Ne samo njegova uža rodbina i naše Sokolsko društvo, već i celo naše mesto, potreseno ovim udarom sudbine i nemo od iznenađenja i

† Gavra Oluški

žalosti rastalo se 9. oktobra sa zemnim ostancima svoga valjanoga brata Gavre. Smrt je ovoga puta odnela iz naše sredine najboljega među nama, u cvetu mladosti; odnela je čoveka, koji je već za svojih 27. godina, koliko je proživeo, uspeo da stvori dela, koja su mu osigurala trajnu uspomenu među svima, koji su ga poznavali i da zadobije nepodeljene simpatije, priznanje i divljenje.

Sin siromašnih roditelja, već iz rane mladosti odlikovao se najlepšim osobinama; kroz sve vreme školovanja bio je uvek skroz odličan, prvi među najboljima. Kao gimnazista VI. razreda on sa drugovima osniva Sokolsko društvo i ostaje njegov najvredniji i najagilniji član. On je bio pokretač i organizator svih prosvetno-kulturnih manifestacija i priredaba. Retko inteligentan, kulturan i odličan govornik, sav se zalagao, nekoristoljubivo, ne štedeći čak ni svoje oronulo zdravlje, na svima poljima nacionalnog javnog rada. Bio je vatren pobornik jugoslovenske ideologije, nacionalnog i državnog jedinstva, i to svoje uverenje stalno je ispoljavao i rečju i delom. Pored toga, imao je i neobično dobro srce; prema svakome ljubazan pažljiv, učtiv, a kod toga skroman i nesebičan. Naše mesto pa i van njega, koji su ga poznavali, gledali su u njemu uzornog mladog čoveka, od koga se mnogo očekuje i kome predstoji lepa budućnost. Međutim dočekasmo da ga ispratimo na večni put, odakle nam se više ne će vratiti. Sokolsko društvo u Sanadu, koje je on svojim radom toliko zadužio i u čije ime sam napisao ovo nekoliko oproštajnih reči, sa pijetetom i zahvalnošću čuvaće uspomenu na svoga najboljeg člana; sa pobožnošću mu ovim odaje poslednju poštu sa željom, da mu bude laka crna zemlja!

Ivan A. Stojšin,
starešina Sokolskog društva.

•

IZVEŠTAJ O DESETOGODIŠNJICI KORUŠKOG PLEBISCITA.

Prigodom desetogodišnjice koruškog plebiscita, a prema uputama Saveza, otštampanim u »Sokolskom Glasniku«, ova je župa u tom smislu otposlala okružnice svim svojim društvima.

Prema stiglim izveštajima, društveni prosvetari u svojim predavanjima držali su se u glavnome članka brata Brozovića, koji je otštampan u »Sokolskom Glasniku«. Pomoću istog razvijali su temu, i u župi nema društva, u kome se tih dana nije iscrpivo čulo o Koruškoj, o ustoličenju slovenačkih vojvoda, o plebiscitu, o likovanju Nemaca i Austrijanaca i o nasilnom podvrgavanju naše braće germanštini.

»Gosposvetsko polje« od brata Gangla odjekivalo je skoro sa svih sokolskih pozornica.

Starešine su na ovim akademijama stalno bodrili braću, pozivajući ih da se u Sokolstvu čeliče. Pored toga članstvo upoznavano je i sa opštom istorijom Slovenačke, čuli su i o njenim teškim danima.

Iskrene manifestacije održane su u svakom društvu ove župe, a u sedištu, u Vel. Bečkereku, održana je uz učešće mnoštva građanstva i vlasti. Govorio je župski prosvetar, starešina Sokolskog društva Vel. Bečkerek-Matica.

Posle recitacije »Gosposvetskog polja«, koja je pozdravljena ogromnim aplauzom, odigran je jedan prigodan pozorišni komad.

*

SOKOLSKO DRUŠTVO VELIKA KIKINDA.

Od 1. oktobra o. g. preuzelo je ovo društvo gimnastičku nastavu u Državnoj osnovnoj školi. Radi se po sokolskom sistemu u 36 odelenja, od kojih svako ima, prema nastavnom planu, po jedan čas nedeljno gimnastike. Znači, da se osim redovnih časova za razne kategorije toliki broj časova održava samo za muški i ženski sokolski pomladak. Prosečni broj dece sa kojom se vežba iznosi 1900. Za ovaj svoj rad ima Sokolsko društvo odobrenje od sviju nadležnih vlasti, pa i od Ministarstva prosvete. Rad u sokolanama teče uredno i građanstvo kao i deca mnogo su time zadovoljna.

6. septembra o. g. održalo je ovo društvo posle svečane sednice gradskog predstavništva u gradskoj kući, svoju svečanu sednicu. Na sednici je govorio starešina društva brat Stojan Jakšić. Posle sednice priređena je povorka, u kojoj su osim predstavnika vlasti, vojske i Sokola sudelovali i ostali građani. Uveče toga dana priređena je igranka.

5. o. m. došli su šumadijski seljaci da vrate posetu Banaćanima. Sokolsko društvo korporativno sa svojom muzikom dočekalo je goste i otpratilo ih je u grad. Na banketu priređenom 7. oktobra t. g. u čast tih gostiju, koncertirali su naizmence sokolska muzika i sokolski tamburaši.

5. o. m. stigli su u Veliku Kikindu i Kruševljani, pevačko društvo »Obilić«. I njih je dočekalo Sokolsko društvo. U ime grada i zanatlijskoga zbora pozdravio ih je društveni starešina brat Stojan Jakšić. Na zabavi istoga društva, priređenoj istoga dana uveče, među tačkama koncertirala je sokolska muzika, a na igranki svirali su sokolski tamburaši.

12. o. m. priređen je Koruški dan. Na svečanoj sednici Sokolskog društva bilo je prisutno preko 120 članova. Predavanje je održao starešina sreskog suda brat Paja Klinovski, zamenik starešine Sokolskog društva. Na sednici su bili prisutni i pretstavnici vlasti.

13. o. m. bavili su se u Velikoj Kikindi gg. Ministri Kumanudi, Srškić i Demetrović. Sa ostalim građanstvom gg. ministre dočekalo je i Sokolsko društvo sa svojom muzikom.

ŽUPA ZAGREB

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVA GRADIŠKA.

U nedelju 14, IX. 1930. održalo je naše Sokolsko društvo svoju javnu vežbu. Na ovoj javnoj vežbi nastupile su prvi put sokolske čete u većem broju (42), što je od velikog značenja za procvat sokolske misli u našem kraju. Sudelovalo je bratsko Sokolsko društvo Pakrac sa fanfarom, te sokolske čete iz Mašića, Medara i Starog Petrovog sela u velikom broju, a Mašićani i sa decom muškom i ženskom, koji su nastupili u lepim narodnim nošnjama, njih 24 na broju. Sve čete kao i seljačka deca, pozdravljene su sa najvećim oduševljenjem. Zatim su nastupili članovi sa prostim vežbama 18), te članice, njih 8 na broju izvele su vrlo skladno i sa elegancijom svoje proste vežbe. Iza toga nastupilo je 50 muške dece sa svojim vežbama, koje su se gledaocima najviše svidele, a naročito je sve zadivio ovako impozantan broj, kada se zna, da smo do sada uvek nastupali sa najviše desetero dece. Isto tako u velikom broju vežbala su ženska deca, a zajedno s muškom izvodila su igre, koje su pobudile mnogo veselosti. Prednjački zbor, a naročito prednjaci dece, mogu ovim uspehom biti potpuno zadovoljni, samo se ne sme stati, nego težiti još boljem i većem uspehu. Vojnici ovdašnjeg garnizona nastupili su sa prostim vežbama i vežbama sa puškama, te su bili burno pozdravljeni kod svake izvedbe. Kao sasvim nova tačka bila je odbojka igra s loptom, koju je igralo 6 članica i 6 naraštajki, a uvežbao ju je brat dr. Vladimir Orel, koji se nalazi u Novoj Gradiški na otsluženju svog đačkog kadrovskog roka.

Sa najvećim interesom očekivale su se vežbe na spravama, jer je na preči nastupio brat Orel, poznati naš olimpijski prvak. Svojim smelim vežbama, lakoćom, elegancijom i sigurnošću zadivio je gledaoce, te bio burno aklamiran. Brat Orel je u mnogome pridoneo uspehu ove javne vežbe, jer je uvežbavao pojedine kategorije ne žaleći truda ni vremena.

Naveče je priređena akademija, te je nastupilo u vežbama sa bakljama 6 članova i 3 članice. Ovu je vežbu sastavio brat Orel, a efekt je bio izvanredan. Sestre iz Pakraca izvele su skladnu divnu kompoziciju »Mornari« sa veslima. Ta se vežba mnogo svidela gledaocima. Muški naraštaj našeg društva nastupio je sa lepim skokovima.

Sa naročitim zadovoljstvom ističemo velik broj svih kategorija s kojima je nastupilo naše društvo, a ta je oko 140 aktivnih članova, što znači velik porast. Jedino se oseća manjak u muškom i ženskom naraštaju. što je veoma čudno, kad u našem mestu ima puna gimnazija, ali uzroke bi trebalo tražiti na drugom mestu.

Upravni odbor i prednjački zbor mogu biti potpuno zadovoljni sa radom društva i ovom javnom vežbom, samo se ne sme sustati, nego treba težiti još boljem i savršenijem. — Zdravo!

*

SOKOLSKO DRUŠTVO LASINJA.

Dana 12. o. m. održalo je Sokolsko društvo u Lasinji svoju drugu javnu vežbu, koja je u svakom pogledu dobro uspela.

Točno u 2 sata nakon dolaska Sokola i Sokolica iz Pisarovine i Vrginmosta pozdravio je prisutne, oko 500 osoba, starešina Sokola iz Lasinje brat Stojić, nakon čega je prisutnima govorio o značenju Sokolstva u današnje doba brat Šime Jagodić, načelnik Sokola u Pisarovini, a potom je odvežbana javna vežba.

Najpre su nastupila muška deca iz Levog Sredičkog i Pisarovine, potom ženska deca iz Pisarovine, zatim seljački Sokoli iz Lasinje, Pisarovine i Vrginmosta, potom članice iz Pisarovine sa sletskim vežbama, zatim članice iz Vrginmosta sa kombiniranim vežbama, pak Sokoli iz Vrginmosta sa konbiniranim vežbama, Sokoli iz Lasinje u vežbama sa štapovima te napokon članovi iz Pisarovine i Vrginmosta na ručama.

Sve su vežbe lepo i skladno izvedene.

Nakon vežbe nastavilo se animiranom zabavom do kasno u noći.

*

SOKOLSKO DRUŠTVO KRŠKO.

Dne 4. oktobra t. l. je Sokolsko društvo v Krškem vprizorilo pravljično igro s petjem in plesom »Trnjulčico«. Poudariti je treba, da so bile vse vloge zasedene po društvenih naraščajnicah in ženski deci, naštudirane in podane pa tako dobro, da si imel vtis, da imaš pred seboj izvežbano in rutinirano igralsko družino. Prizori so se vrstili gladko, tekoče in brez monotonosti, ki se kaj rada pojavi pri mladoletnih igralcih.

Ni mogoče oceniti truda in dela, ki ga je izvršil br. Levstik, ki je s pomočjo s. Levstikove naštudiral to igro.

Pri predstavi je sodeloval tudi društveni salonski orkester, ki je krajšal premore in spremljal pevske točke z znano preciznostjo.

Želeli bi še več takih lepih in dobro obiskanih predstav. Vsem sokolskim delavcem pa kličemo, naj se ne ustrašijo dela, ker uspeh ne izostane. Zdravo!

PRAVILNIK
SOKOLSKOG DRUŠTVA I SOKOLSKE ČETE
izišao je iz štampe i dobije se kod
Jugoslovenske Sokolske Matice
LJUBLJANA (NARODNI DOM)
uz cenu od Din 2·50 po komadu.

Posojilnica v Mariboru
Ustanovljena leta 1882. ● r. z. z o. p. ● Telefon štev. 108
Narodni dom
Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%. Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih vlog nad Din 80,000.000·—, rezervnih zakladov nad Din 5,000.000·—.

ZAJTRKOVALNICA
ŠČURK & VRTAČIĆ
Ljubljana, Dunajska cesta 12
priporoča vedno sveže delikatesne izdelke ter pristna domača in tuja vina.

PETER ŽITNIK
SPLOŠNO KLEPARSTVO
instalacija strelovodov našega sistema in ritje lesnocementnih streh.
Delo solidno Cene zmerne
LJUBLJANA
AMBROŽEV TRG ŠT. 9

Индустрија соколских потрепштина
Бранко Палчић
Централа: Загреб
Улица Краљице Марије 6
Добављач Савеза Сокола Краљевине Југославије
Брзојавни наслов: Трикотажа Загреб
Телефон број 26-77
ФИЛИЈАЛА БЕОГРАД
Балканска 28
Хотел Праг
Израђујем све врсти соколских потрепштина за јавни и излетни наступ чланова, чланица и деце тачно по пропису СКЈ. Надаље препоручам се браћи за израдбу најмодернијих цивилних одела, која по најновијем крају израђујем у властитој радионици.

SLETSKE ZNAČKE
kao i sve vrsti sportske i društvene, emajlirane ili samo tlačene, te
ORDENE I MEDALJE
izradjuje u ukusnoj i najlepšoj izvedbi
GRIESBACH I KNAUS
Tvornica zlatne i srebrne robe, sportskih i društvenih znakova
ZAGREB, ILICA BR. 17 (DVORIŠTE)

Mestna hranilnica ljubljanska
Ustanovljena l. 1889. / Gradska štedionica
TELEFON ŠTEV. 2016 ✱ POŠTNI ČEK 10.533
Ljubljana, Prešernova ulica
Stanje vloženega denarja nad 425 miljonov dinarjev.
Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti. Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilčnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. — Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Klišeje
vseh vrst, enobarvne in večbarvne izdeluje klišarna
JUGOGRAFIKA
LJUBLJANA
SV. PETRA NASIP ŠT. 23
Telefon štev. 2495

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI
REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM
★
opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvadjanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije.
Komisijska prodaja odora sviju kategorija.
★
NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
Zahtevajte cenik!

Tvornica gimnastičkih i sportskih sprava
J. Oražem
Ribnica, Dolenjsko
OSNOVANA 1881. GOD.
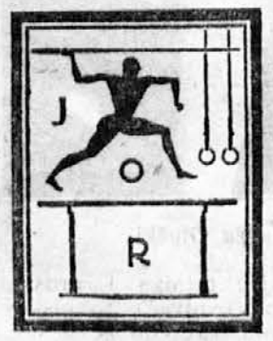
izradjuje sve sokolske vežbaće sprave, opreme čitavih društvenih i školskih vežbaona, sportske potrepštine za laku atletiku, sprave za letna vežbališta, kupališta i bašće ljuljanke, sprave za decu itd. Izrada savršena i elegantna, poslužba najsolidnija, cene najumerenije. - Ilustrovani cenik besplatno.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI
FRANČIŠKANSKA UL. 6
TELEFON ŠTEV. 2312
LITOGRAFIJA / STEREOTIPIJA
je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega / Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige / Ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku / Brošure in knjige v malih in največjih nakladah / Časopise, revije in mladinske liste / Okusna oprema ilustriranih katalogov, plakatov, cenikov in reklamnih listov / Lastna tvornica šolskih zvezkov / Šolski zvezki za osnov., mešč., sred. šole / Risanke, dnevniki, beležnice / Notni papir / Zvezki za okroglo pisavo

Izdaje Savez Sokola kraljevine Jugoslavije (E. Gangl). — Glavni i odgovorni urednik Stjepan Čelar. — Uređuje Redakcijski odsek. — Za upravu i oglase odgovara Mica Koščeva. — Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj); svi u Ljubljani.